

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

Aygün Bəylərin qardaşı qohumunun qətlinə görə tutuldu

yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 30 avqust 2016-cı il Çərşənbə axşamı № 191 (6512) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

"Bakı Körpü Tünel" in işçiləri tətillə edir

Zavodun əməkdaşları 8 aydır maaşsız qalıb; rəhbərlik işə maaş əvəzinə söz verir

yazısı səh.10-da

Müxalifət payız qurultayına hazırlaşır

yazısı səh.6-da

Qasırgıdan ziyan çəkənlərə kompensasiya verilə bilər

yazısı səh.12-də

YAP-çılar referendumdan sonra inqilabi dəyişikliklər vəd edir

yazısı səh.6-da

Şeyx Rusiyanın Suriya əməliyyatını dəstəklədi, Türkiyədən danışmadı

yazısı səh.5-də

"Əli İnsanovdan imtina edən qərbi azərbaycanlılar..."

yazısı səh.3-də

Əli Kərimliyə "ümummillə lider" yazan siyasətçi danışdı

yazısı səh.11-də

Cahangir Hacıyev tələbə yoldaşına 60 milyon kredit veribmiş

yazısı səh.11-də

Masallah Əhmədovun cinayət işi yenə ibtidai istintaqa qaytarıldı

yazısı səh.14-də

Yazarlar otağında hansı fiqurları saxlayır?

yazısı səh.13-də

Manatın məzənnəsi yaxın zamanlarda sabitləşməyəcək

yazısı səh.12-də

Mühacir axını üçün yeni "qapı"-dil kursları...

yazısı səh.13-də

Putinin "Lavrov planı" - detallar açılır

TORPAQLAR QAYIDIR,

...RUSLAR DA?

"Qarabağ Azərbaycanın tərkibində qalacaq, bölgəyə Rusiya sülhməramlıları gələcək"; Rusiya prezidentinin danışmanı ilə erməni ekspertin planla bağlı üst-üstə düşən açıqlamaları nədən xəbər verir; Metyu Brayza bu planı niyə tənqid edirdi ...

musavat.com
Togrul İsmayil

yazısı səh.5-də

İki il əvvəl gülənçi səbəkəyə qarşı başlanan "təmizləmə" əməliyyatında şok detal

İstanbuldan Bakıya göndərilən gizli "camaat" hesabatında müdhiş faktlar olub; sabiq baş konsul Həsən Zeynalov ölkəmizdə təşkilatlanmış FETÖ-çülərin qəzəbinə niyə gəlmişdi... yazısı səh.7-də

Özbəkistan prezidenti ölüm ayağında, varis kim olacaq?

yazısı səh.3-də

Aclıq edən Akif Çovdarovu zorla yedizdirəcəklər

yazısı səh.4-də

Eldar Namazov: "Əli İnsanovdan mesaj gəlirdi ki, buna ehtiyac yoxdur"

yazısı səh. 8 və 9-da

Tələbələr üçün təhsil kreditləri dayandırıldı

Yeni dərslərin başlanması tələbələr üçün yeni qayğılar gətirir. Xüsusilə bu il ödənişli əsaslarla I kursa qəbul olunan tələbələr üçün təhsil haqqını sentyabrda ödəmələri ilə bağlı şərt qoyulub.

Gəlirləri azalan və ya işsizlikdən əziyyət çəkən ailələrin isə həmin məbləğləri ödəmələri mümkün deyil.

Əvvəlki illərdə aztəminatlı ailələr övladlarının təhsilini davam etdirməsi üçün banklardakı istehlak və ya tələbə kreditlərindən istifadə edirdilər. Son günlərdə bankların kreditləşməni dayandırması onların vəziyyətini çətinləşdirib.

Fins.az-ın araşdırması göstərib ki, indi banklarda tələbələr üçün nəzərdə tutulan bütün məhsulların satışı dayandırılıb.

"Turanbank"dan bildiriblər ki, tələbə kreditlərinin verilməsi dayandırılıb. Məhsulun satışının nə zaman bərpa olunacağı bəlli deyil.

Ötən ilə qədər tələbə krediti verən "Bank of Baku", "AG-Bank" da bu xidməti tələbələr üçün üzünə bağlayıb.

"Accessbank", "AFB bank", "Atabank", Azərbaycan Beynəlxalq Bankı, "Bank Standart"da isə ümumiyyətlə belə bir xidmət olmayıb. Ancaq istehlak kreditlərinin tərkibində tələbələrə də kredit ayrılıb.

"Bank Standart"dan bildiriblər ki, bu gündəlik sifariş kreditləri ayrılmayıb: "Müştərilərə yalnız bir neçə proqram çərçivəsində istehlak kreditləri təqdim olunub. Müştərilər həmin istehlak kreditlərini sifariş etməkdə müstəqil olduqları üçün bank tərəfindən həmin kreditlərin təhsil, yaxud başqa məqsədlərə sifariş olunması barədə heç bir statistika aparılmayıb".

"Maarifçi" Tələbə Kredit Fondundan isə sorğuya cavab verilməyib.

Adları çəkilən banklarda ("Accessbank" istisna olmaqla) kreditlərin verilməsi dayandırılıb.

Artıq tələbə valideynləri banklardan əllərini üzüb, başqa maliyyə mənbəyi axtarışına çıxıblar.

AVCIYA referendumla bağlı müşahidəçilərə təlimlərini davam etdirir

Azərbaycanda Vətəndaş Cəmiyyətinin İnkişafına Yardım Assosiasiyası (AVCIYA) 26 sentyabr 2016-cı il tarixdə keçiriləcək referendumla bağlı uzunmüddətli müşahidəçisini həyata keçirir.

Assosiasiya həm də 62 üzrə DSK 3000 məntəqədə referendum günü müşahidəni təşkil edəcək. Bununla əlaqədar AVCIYA Seçki Qərargahı regionlarda müşahidəçilərə treninqlərə başlayıb. Şirvan, Hacıqabul, Sabirabad rayonlarından sonra Zaqatala, Balakən və Qax rayonlarında tədbirlər uğurla həyata keçirilib.

Treninqlərdə AVCIYA Seçki Qərargahının rəhbəri Məhərrəm Zülfiqarlı çıxış edərək assosiasiyanın bu vaxta qədər gördüyü işlər, seçkilərin və referendumların ölkə üzrə müşahidəsi sahəsində qazandığı təcrübə barədə tədbir iştirakçılarına geniş məlumat verib. Daha sonra referendum günü müşahidəçilərin hüquq və vəzifələrini onlara izah edib. Tədbirlərin sonunda müşahidəçilərin sualları cavablandırılıb.

Tədbirlərdə AVCIYA Seçki Qərargahının əməkdaşı Cavid Camalov, AVCIYA-nın regional nümayəndələrinin rəhbərləri və rayon koordinatorları iştirak ediblər.

Növbəti tədbirlər sentyabrın 1-dən başlayaraq Gəncə, Göygöl, Daşkəsən, Bərdə, Tərtər və Goranboy rayonlarında keçiriləcək. Daha sonra şimal və cənub regionlarda, Bakı şəhərində tədbirlər davam etdiriləcək.

"Qaya Mətbuat Yayımı" MMC!

- İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:
- Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;

- Mətbuatı aldıqdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;

- Tirajınızda lazım gəldikdə dəyişikliklər etmək;

Ən başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan

"Yeni Müsavat" - 0.60 AZN

və bundan əlavə 2500 adda yerli

və xarici nəşrlər.

- Abunə yazılmaq üçün uzağa getmək lazım deyil.

Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:

Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22

- Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abunə qəbul olunur.

Amnistiyaya düşən Fərəc Kərimli hələ də məhbusdur

Natiq Cəfərliyə ailəsi ilə görüş verilmir

Avqustun 12-də həbs edilən REAL-ın icraçı katibi, iqtisadçı ekspert Natiq Cəfərliyə hələ də ailəsi ilə görüş verilmir. Onunla yalnız vəkilləri görüşə bilirlər. Amma bununla belə, səhhəti normal olan iqtisadçıya aparılan sovqat və yeməklərin qəbulunda problem yaşanmır. Bu barədə qəzetimizə məlumat onun ailə üzvləri tərəfindən verildi.

Amnistiyaya düşdüyü deyilən, lakin hələ də azadlığa buraxılmayan Müsavat başqanının müavini Fərəc Kərimli ailəsi ilə danışıb. Vicdan məhbusunun atası Raqif Kərimli oğlunun nə vaxt azadlığa çıxacağını hələ də müəmmal olduğunu bildirdi: "Amnistiya verildiyi ilk günlər Fərəc dedilər ki, buranın qonağısan, 5-10 gün vaxtın qalır. Amma hələ də o həbsdədir. 14 sayılı cəzaçəkmə müəssisəsinə köçürüldəndən telefonla tez-tez danışıraq. Avqustun 30-da da görüş günüdür".

Həbsdə olan hüquqşünas Əliabbas Rüstəmovun apelyasiya şikayətinə baxılıb. Instansiya qurumu hüquqşünasın ilkin qərar olmadan məhkəmə baxışının keçirilməsi ilə bağlı verdiyi şikayəti təmin etməyib.

Bu barədə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında A.Rüstəmovun vəkili Yavər Hüseyn məlumat verib: "Apelyasiya Məhkəməsi şikayətimizi təmin

etmədi. Məhkəmə qərarı çıxandan sonra səlahiyyətlərim bitdiyi üçün onunla görüşmək imkanım yoxdur. Əliabbas bəy məhkəmədə barəsindəki ittihamları bir daha əsassız hesab etdi. Mən də belə hesab edirəm ki, o ittihamların heç bir hüquqi əsası yoxdur. İş materialları ilə yaxından tanış olan bir şəxs kimi tam məsuliyyətlə deyirəm ki, bu, sifarişli məhkəmə qərarıdır. Növbəti şikayətlərimiz olacaq".

Qeyd edək ki, Ə.Rüstəmov 2014-cü ilin iyununda həbs edilib. "Yasavul" MMC-nin direktoru olan hüquqşünas Cinayət Məcəlləsinin 312.2-ci maddəsi ilə (rüşvət vermə) ilə təqsirləndirilib və 7 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

REAL sədri İlqar Məmmədovun isə Ali Məhkəməsindən xəbər yoxdur. O, Şəki Apelyasiya Məhkəməsinin çıxardığı

qərardan iki ay öncə şikayət versə də, məlum olmayan səbəblərdən müraciətə baxılma müddəti uzadıdır.

REAL sədrinin həyat yoldaşı Vəfa Məmmədova son durumla bağlı bunları dedi: "Elə bir yenilik yoxdur. Sadəcə olaraq, ilqarın saxlanıldığı 2 sayılı cəzaçəkmə müəssisəsində rəisi dəyişiblər. Yəqin ki, qayda-qanunla bağlı yeniliklər olacaq. Avqustun 28-də sonuncu dəfə telefonla əlaqə saxladım. Vəziyyətinin yaxşı olduğunu dedi. Onu dedi ki, yeni reis yeniliklər edə bilər və bir həftəlik zəngə qadağa qoyula bilər. Bu həftənin sonu bilinəcək. Vəkilin yaxın günlərdə görüşü də gözlənilir. Həftə sonu da görüş gülməz olacaq. Məhkəməsi ilə bağlı heç nə demirlər. Günü-gündən prosesin baxılma günü uzadıdır".

□ **Cavanşir ABBASLI**

7 aya yaxındır komada olan Əli Əliyevin müalicəsi üçün bank hesabları açılıb

Yeddi aya yaxındır komada olan yazıçı-publisist Əli Əliyevin müalicəsinə maddi yardım göstərilməsi məqsədilə bank hesabları açılıb.

Əli Əliyev 1946-cı ildə Laçının Oğuldərə kəndində doğulub. Maksim Qorki adına Moskva Ədəbiyyat İnstitutunda, Azərbaycan Dövlət Universitetində (indiki Bakı Dövlət Universiteti) təhsil alıb. 1992-ci ilə, Laçın rayonu işğal olunana qədər Oğuldərə kənd məktəbində ədəbiyyat müəllimi işləyib. Hazırda təqaüddədir. Ailəlidir. Altı övladı var. Oğlu İmrad Əlizadə ölkənin tanınmış jurnalistlərindəndir. Əli Əliyev mərhum şair Ağə Laçınlının qardaşıdır.

Əli Əliyev 1993-cü il martın 30-dan mayın 23-nə kimi Laçın və Kəlbəcər rayonları ərazisində erməni mühasirəsində qalıb. Üstündən 20 ilə yaxın vaxt ötdəndən sonra, 2012-ci ildə o, mühasirə xatirələrini "54 gün erməni mühasirəsində" adlı kitabında çap etdirib. Əli müəllimin və onunla birgə mühasirədə qalmış 18 nəfərin əzablı günlərindən bəhs edən "54 gün mühasirədə" adlı sənədli film də çəkilib. Ssenari müəllifi telejurnalist Vəsile Vahidqızı, rejissoru Mirsadiq Ağazadədir.

2016-cı ilin fevral ayının 14-də Əli Əliyev Bakıda məskunlaşdığı uşaq bağçasından çıxıb İsmayilli rayonunda məskunlaşmış kəndlisinin hüsr mərasiminə gedərkən ağır qəza keçirib. Bakının "Koroğlu" metro stansiyası yaxınlığında yolu keçərkən onu avtomobil vurub.

Ağır kəllə-beyin travması alan Əli Əliyev həmin gündən komadadır. Hazırda o, Mərkəzi Klinik Xəstəxanada müalicə olunur. Müalicənin xəstəxana şəraitində davam etdirilməsi üçün maddi dəstəyə ciddi ehtiyac yaranıb. Əks halda, koma vəziyyətində olan 70 yaşlı Əli Əliyev xəstəxanadan çıxarılmalıdır. Buna görə də ailəsi Əli müəllimin müalicəsinə maddi yardım göstərilməsi üçün bank hesabları açmaq məcburiyyətində qalıb. Bank hesabları Əli Əliyevin oğlu İmrad Əlizadənin adına açılıb.

Yardıma aşağıdakı hesablar vasitəsilə (həm manatla, həm də xarici valyutalarla) həyata keçirmək mümkündür:

Bank Respublika ASC Yaxınlaşdırılmış hesabları

Kod: 511102
VÖEN: 9900001901
M/h: AZ80NABZ01350100000000

14944

SWIFT: BRESAZ22

IBAN:

AZ94BRES003801944040529

57401

Xarici valyutalarla:

AZ88BRES003811840040

52957402 (USD)

AZ55BRES003811978040

52957403 (EUR)

AZ10BRES003811810040

52957404 (RUB)

Qeyd: Yardım kampaniyasında ölkədəki ödəniş terminalları vasitəsilə də iştirak etmək mümkündür. Belə ki, öncə terminalda "Bank xidmətləri"ni, daha sonra "Bank Respublika"ni seçmək

və 380194404052957401 hesabına ödəniş etmək olar. Bu zaman tələb edilən şəxsiyyət vəsiqəsi nömrəsi qrafasında 15670795 rəqəmləri yazılmalıdır.

Əlaqə telefonu: 050 506 86

90 (İmrad Əlizadə)

Putin Türkiyə səfərindən imtina etdi

Rusiya prezidenti Vladimir Putin futbol üzrə Türkiyə və Rusiya yığmaları arasında keçiriləcək yoldaşlıq oyununa getməyəcək.

«RIA Novosti»nin verdiyi məlumata görə, bunu Rusiya prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov deyib.

Qeyd edək ki, oyun avqustun 31-də Antalyada keçiriləcək.

ANS-in qaranlıq efiri açılacaq mı?

ANS-in bağlanmasıdan artıq bir ay on gündən də çox zaman keçsə də hələ kanalın aqibətinin necə olacağı bilinmir. Kanalın bağlandığı gündən (18 iyul) bu yana aparılan məhkəmə işləri də bir nəticə verməyib və telekanal rəhbərliyinin iddiaları təmin edilməyib.

"Yeni Müsavat"a danışan ANS Şirkətlər Qrupunun prezidentinin media müşaviri Məhəmmədov bildirdi ki, kanalın açılması ilə bağlı hər hansı müsbətə doğru yenilik yoxdur: "Hələ ki gözləmə mövqeyindəyik. Hər hansı bir xəbər yoxdur. Yəqin ki, nə isə olsaydı ondan xəbər olardı. Ümid edirik ki, yaxın zamanlarda şad xəbər eşidəcəyik".

Əldə etdiyimiz məlumata görə, hazırda da kanalın işçilərinin bir qismi şirkətə gedib-gəlirlər.

Qeyd edək ki, ANS bağlandığı ərəfədə telekanalın fəaliyyətinin 1 aylıq dayandırıldığı deyilsə də, sonradan məhkəmə qərarı ilə lisenziyası tamamilə ləğv edildi. Belə ki, iyulun 29-da Bakı Apelyasiya Məhkəməsi ANS TV-nin lisenziyasını ləğv edib. ANS telekanalının rəhbərliyi lisenziyaya xitam verilməsi ilə bağlı qərardan kasasiya şikayəti verib. Şikayət üzrə məhkəmə prosesi sentyabrın 8-də Ali Məhkəmədə hakim Sevdə Hüseynovanın sədrliyi ilə keçiriləcək.

ANS Müstəqil Yayım və Media Şirkətinin Milli Televiziya və Radio Şurasına (MTRS) qarşı verdiyi iddia üzrə məhkəmə prosesi isə sentyabrın 2-də 1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisad Məhkəməsində hakim Elçin Məmmədovun sədrliyi ilə keçiriləcək.

□ **Əli RAIS**

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

Həbsdə olan sabiq səhiyyə naziri Əli İnsanova üç əlavə maddə ilə yeni cinayət işinin açılması ötən həftənin ən səs-küylü hadisələrindən biri oldu. 11 illik həbs cəzasının bitməsinə 57 gün qalmış sabiq nazirə yenidən cinayət işi açılıb, Kürdəxanıdakı istintaq təcridxanasına köçürüldü.

Bugünlərdə "Yeni Müsavat" Ə.İnsanovun yerliləri olan bir neçə tanınmış şəxsə sabiq nazirə bağlı danışmaları üçün müraciət edib. Onlar bu mövzuda danışmaqdan imtina ediblər. Deyiblər ki, mətbuatda adlarının sabiq nazirə yanaşı çəkilməsini istəmirlər.

Əslən Qərbi Azərbaycandan olan "Xural" qəzetinin baş redaktoru Əvəz Zeynalı hesab edir ki, Ə.İnsanova yerliçilik prizmasından yanaşan şəxslərin bu gün onun arxasından çəkilmələri normaldır:

"O şəxslər ki, sizin qəzetə İnsanov barədə danışmaq istəmirlər, onunla yanaşı adlarının getməsinə istəmirlər, onlar vaxtilə Əli İnsanovdan bəhrələnən şəxslərdir. Onun yan-yörəsində gəziblər. Təəssüf ki, İnsanovun yan-yörəsi nazir olduğu vaxtlar belə olub, yeni o, yerliçiliyə böyük önəm verib. Əli İnsanov barəsində qərbi azərbaycanlıyam deyə fikir bildirmək olmaz. Bu, bir fəlakətdir, faciədir. Amma onun bu gün başına gələnlər bir insanın, uzun illər həbsxanada yatan bir məhkumun başına gəlir. Məsələlərə bu kontekstdən baxmaq lazımdır. Mən həbsxanadan çıxandan sonra daim deyirdim ki, Əli İnsanovun azadlığa çıxması çətin olacaq. Yeni içəriyə yaxşı bilirdim. Orada özünü necə apardığından xəbərdar idim. Onun hakimiyyətə qarşı nə qədər sərt, bənşməz və qəzəbli olduğunu da yaxşı bilirdim. İndi görünür ki, hakimiyyət onu tam gözəndən çıxarıb. İlk təəssürat odur ki, Əli İnsanovun qələmini qırdılar. Buna görə də zamanında onun ətrafında fırlananlar artıq mesaj aldılar ki, İnsanov məsələsi bitib..."

"Əli İnsanovdan imtina edən qərbi azərbaycanlılar..."

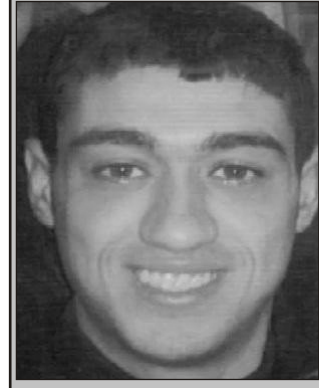
"İlkin təəssürat odur ki, Əli İnsanovun qələmini qırdılar. Buna görə də zamanında onun ətrafında fırlananlar artıq mesaj aldılar ki, İnsanov məsələsi bitib..."

novun qələmini qırdılar. Buna görə də zamanında onun ətrafında fırlananlar artıq mesaj aldılar ki, İnsanov məsələsi bitdi, artıq onun qələmini qırıblar. Güman edirəm ki, belədir. Digər tərəfdən, təbii ki, Əli İnsanov məsələsi çox önəmli hadisədir. Nəinki qərbi azərbaycanlılar, bütün Azərbay-

can xalqı bu məsələyə laqeyd yanaşmamalıdır".

Ə.Zeynalı Ə.İnsanov mifinin hələ də qaldığını düşünür: "Əgər bu mif aradan qalxsaydı, bu gün onun qələmini qırmaq olmazdı. O, hər zaman üçün çox ciddi, bənşməz şəxsdir. 11 il uf demədən cəzasını çəkdi. Amma işin ağır tərəfi odur

ki, insanlar məhkum ediliblər, 11 il cəza çəkirlər, sonra heç bir əsas olmadan, sudan-qurudan gətirilən bəhanələrlə haqlarında cinayət işi qaldırılır. Əslində SOS signalı burada çalınmalıdır. Bu, bizim hamımızın taleyidir. Hər kəs bu tale ilə qarşılaşa bilər. Azərbaycan həbsxanalarında belə dustaqlar bir neçə dəfə olub. Lamiyə, Eynulla Fətullayev və digərlerini misal çəke bilərik.

Aygün Bəylərin qardaşı qohumunun qətlinə görə tutuldu

Əməkdar artist Aygün Bəylərin əmisi nəvəsi Elnur Hümətovun ölümünə görə tutulan şəxslərdən biri müğənninin qardaşıdır. "Report" un hüquq-mühafizə orqanlarından əldə etdiyi məlumatda deyilir ki, tutulan şəxslərdən Abbas Hümətov Aygün Bəylərin qardaşıdır.

Qeyd edək ki, hadisə üç il əvvəl baş verib. Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) yaydığı məlumata görə, polis və prokurorluq orqanları əməkdaşlarının Bakı şəhər sakini Elnur Hümətovun 2013-cü il iyunun 16-da itkin düşməsi ilə əlaqədar keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri ilə onun 2013-cü ilin may ayında həmyerliləri Fuad Məmmədov, Elmır Alxazov, Abbas Hümətov, Ramil Əsirov və qardaşı Elnur tərəfindən Xəzər rayonunun Qala kəndi ərazisində boğulma yolu ilə qətlə yetirilib basdırılması müəyyən edilib. E.Hümətovun meyiti ekskumasiya edilib, qeyd edilmiş şəxslər tutulublar.

"Bu gün sabiq nazirdən imtina edənlərin hamısı yumurtadan yun qırxaqlardır. Güman edirik ki, hərə öz yükünü bu dönmədən salamat keçirmək istəyir. Zamanında onların İnsanovun orbitində fırlanan şəxslər olduqlarını hamımız bilir. Əli İnsanovla döyüşən biz idik. O, daha çox bizə qəzəbli idi nazir olduğu vaxtlar. Onun başına gələn indiki hadisə qərbi azərbaycanlı olayı deyil. Bir insanın başına gələn dramdır. Burada Cinayət Məcəlləsi, Avropa Məhkəməsinin qərarları, beynəlxalq hüquq pozulur. Biz bunların qarşısını almalıyıq".

Xatırladaq ki, Ə.İnsanov 2005-ci ilin oktyabrında parlament seçkiləri öncəsi dövlət çevrilişinə cəhdə hazırlıq ittihamı ilə həbs edilib. Sonradan ittiham iqtisadi cinayətlərlə əvəz olunub. Sabiq nazir 2007-ci ilin aprelində rüşvət

almaq, vəzifə səlahiyyətlərini aşmaq və bir sıra iqtisadi cinayətlərdə günahlandırılaraq 11 il azadlıqdan məhrum edilib.

Avqustun 24-də 13 sayılı cəzaçəkmə müəssisəsində sabiq nazirə CM-in 315.2 (hakimiyyət nümayəndəsinə zor tətbiq etmə), 234.1 (satış məqsədi olmadan narkotik vasitələri şəxsi istehlak miqdarından artıq əldə etmə) və 317-2.1-ci (cəzaçəkmə müəssisələrində qadağan olunmuş əşyaların hazırlanması, saxlanılması və istifadəsi) maddələri ilə ittiham elan edilib.

Ə.İnsanov avqustun 24-də Qaradağ Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə oktyabrın 23-dək 1 sayılı Bakı İstintaq Təcridxanasına etap olunub. Yeni qaldırılmış cinayət işinin istintaqını Qaradağ Rayon Prokurorluğu aparır.

□ Cavansir ABBASLI

Özbəkistan prezidenti ölüm ayağında, varis kim olacaq?

Özbəkistan prezidenti İslam Kərimovun səhhəti ötən həftənin şənbə günündən etibarən pisləşib. Bu barədə Özbəkistan liderinin qızı Lola Kərimova-Tillyayeva öz Instagram hesabında məlumat verib. Onun yazdığına görə, səhhəti ağır olan prezident hazırda reanimasiyadadır.

"Yeni Müsavat"ın xəbərinə görə, Instaqramdakı son paylaşımında ailə fotosunu yayan Lola Kərimova yazıb ki, son istirahət günlərində atasının səhhətində ciddi problem yaranıb və hazırda reanimasiyadadır: "Onun gələcək durumu ilə bağlı hər hansı proqnoz ver-

İslam Kərimov çox içdiyi üçün xəstəxanaya düşüb

mək mümkünsüzdür. Mən insanlara buradan müraciət edirəm ki, şayiələrdən uzaq durunlar və ailənin şəxsi toxunulmazlıq hüququna hörmət etsinlər. Mən atam üçün dua oxuyan və gözəl istəklər səsləndirən hər kəsə minnətdar olacam".

Özbəkistanın Xalq Hərəkatının lideri Məhəmməd Saleh İslam Kərimovun banket zamanı infarkt olması ilə bağlı öz versiyasını yazıb. Axar.az xəbər verir ki, sözügedən versiya

"uzxalqharakati" saytında yer alıb: "26 avqustda Daşkəndin Durmen qəsəbəsində prezidentin iqamətgahında Rio olimpiadasında iştirak edən özbək idmançıların şərəfinə banket təşkil olunub. Köməkçisinin təkidlərinə baxmayaraq, prezident içkiyə ara verməyib. Bir müddət sonra onun halı pisləşib, tədbir yarımqıç saxlanılıb. Prezidentə dərhal ilkin yardım göstərilib və o, Respublika Kardioloji Mərkəzinə çatdırılıb. Həkimlər infarkt faktını təsdiq

edib. Tez bir zamanda Özbəkistana Almaniya və İsraildən həkimlər gətirilib.

Prezident 5 gün sağ qala bilsə, ondan sonra səhhəti düzələcək. Amma sağ qalacağı ilə bağlı dəqiq heç nə deyilmir, çünki vəziyyəti ağırdır. Müstəqillik gününü ölkənin baş naziri özü keçirəsi olacaq".

Özbəkistan saytları məlumat yayıblar ki, Kərimov dünyasını dəyişərsə, onun yerinə ölkənin baş naziri Şövkət Mirziyev gələcək. Məlumat üçün deyək ki, Mirziyev Kərimovlar

ailəsinə yaxın şəxsdir və hakim elitadakı bütün klanlarla münasibəti yaxşıdır. Fergana.ru saytı yazıb ki, İslam Kərimov vəfat edəcəyi təqdirdə Özbəkistan konstitusiyasına görə hakimiyyət parlamentin sədrinə keçir. "Amma parlament sədri odioz fiqur deyil. Böyük ehtimalla növbəti prezident Mirziyev olacaq" deyərək, sayt yazır. Məlumat görə, Mirziyev rusiyalı milyarder Əlişir Usmanovla qudadır.

"Assosiated press" xəbər verir ki, Daşkənddə İslam Kəri-

movun yerləşdirildiyi xəstəxananın ətrafında polis və hərbiçilərdən ibarət təhlükəsizlik kordonu yaradılıb. Kordonun diametri bir neçə kilometrə çatır.

Xatırladaq ki, İ.Kərimov 78 yaşındadır. O, ölkəyə 1989-cu ildən rəhbərlik edir. 2015-ci ildəki seçkilər nəticəsində o, növbəti dəfə prezident seçilib.

Son illər Kərimovun adı dünya mediasında daha çox böyük qızı Gülnarə Kərimova ilə bağlı hallanıb. Atasının onu həbs etməsi, heç kimin bilmədiyi bir yerdə saxlanması, habelə oğlunun Avropa ölkələrindən birinə qaçması... Qərb mətbuatının ən çox yazdığı mövzu olub. Ümumiyyətlə, G.Kərimova da bizneslə məşğul olub. O, ABŞ vətəndaşı Mənsur Məqsudi ilə evli olub. Gülnarənin Mənsurla boşanma xəbəri vaxtilə beynəlxalq qalmaqal yaradıb. Mediada atasının G.Kərimovaya cəza tətbiq etməsi, onu sarayda gizlətməsi, fiziki təzyiqlə məruz qoyması da yayılan xəbərlər arasındadır.

□ Sevinc TELMANQIZI

Tələbə oğlan ad günündə intihar etdi

Ölkədə intiharlar şoku

Hüquq-mühafizə orqanlarından APA-nın Şəki-Zaqatala bürosuna verilən məlumata görə, avqustun 29-da saat 06:30 radələrində rayonun Oxut kəndində, kənd sakini 1998-ci il təvəllüdü Samran Vüqar oğlu Süleymanzadənin meyitini valideynləri tapıblar.

Hadisə ilə bağlı azvision.az-a danışan Şəkinin Oxut kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəsi və ailənin yaxın qohumu Oruc Əhmədov bildirib ki, Gəncə Dövlət Aqrar Universitetinin 2-ci kurs tələbəsi olan 18 yaşlı Samran ad günündə canına qıyıb.

"Samran ikinci kursda təhsil alırdı. O, çox normal ailədə böyüyüb. Bacısı da bu il universitetə qəbul olub. Anası evdar xanımdır. Atasını isə Moskvada yaşayır. Ailədə hər şey qaydasında olub, maddi çətinlikləri olmayıb.

Dünən Samranın ad günü idi. Axşam dostları ilə kafedə ad gününü qeyd edib. Kəfi də yaxşı olub. O, ad gününü qeyd edəndən sonra axşam evə gəlib. Anası və bacısı ilə söhbət edib. Sonra kompüterdə oyun oynayıb. Daha sonra anası və bacısı onunla sağollaşaraq yatıblar. Anası səhər saat 5-də yuxudan ayılıb, görüb ki, oğlu yerində deyil. Bir az gözlədikdən sonra Samranı axtarıb. Onun meyiti asılmış halda həyətdə tövlədən tapılıb".

Qohumunun sözlərinə görə, 18 yaşlı gəncin intihar etməsinin səbəbi ailəsinə də məlum deyil: "Samranın özünü asma səbəbi hələ də qaranlıq qalır. Onun ölümünə bir səbəb olmayıb axı. Dünən axşam ad günü məclisində içməyib ki, deyək içkinin təsirindən bu addımı atıb. Ailəsinə də onun intiharı müəmmal qalıb".

Bakı şəhəri, Binəqədi rayonunda da intihar hadisəsi baş verib. "Report"-un xəbərinə görə, hadisə Stroydetal küçəsi, ev 38-də qeydə alınıb.

Orada Bakı şəhər sakini 1977-ci il təvəllüdü Mehman Rəhimov özünü evin həyətyanı sahəsində yerləşən köməkçi tikilidə kəndirle asaraq intihar edib.

Meyitin hər iki qolunda kəsilmiş yaralar aşkar edilib. Müəyyən edilib ki, M.Rəhimov bir neçə gün əvvəl qollarını kəsərək özünü öldürmək istəyib.

Faktla bağlı Binəqədi Rayon Prokurorluğunda 125-ci (özünü öldürmə həddinə çatdırma) maddəsi ilə iş açılıb, istintaq davam edir.

İsmayılı rayonunda isə ruhi xəstə intihar edib.

APA-nın məlumatına görə, rayonun İstusu kənd sakini, 1974-cü il təvəllüdü Zülfüqarov İlqar Ziyad oğlu yaşadığı evin həyətyanı sahəsində özünü asıb. İlkən araşdırmalar zamanı onun uzun müddət ruhi xəstəlikdən əziyyət çəkdiyi məlum olub.

Faktla bağlı rayon prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsi ilə cinayət işi başlanıb, araşdırma aparılır.

Ləğv edilmiş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin (MTN) Energetika və Neqliyyat Sahələrində Təhlükəsizlik Baş İdarəsinin həbsdə olan sabiq rəisi, general-mayor Akif Çovdarov barəsində olan cinayət işinin materialları ilə tanış olmanı dayandırılıb. Bunu APA-ya açıqlamasında Akif Çovdarovun vəkili Sadiq Rəsulov deyib. Vəkil bildirib ki, müvəkkilinin səhhəti ağır olduğu üçün cinayət işinin materialları ilə tanış ola bilmir: "Bilirsiniz ki, Akif Çovdarov bir müddətdir aclıq aksiyasına başlayıb. Hazırda aclıq aksiyasını davam etdirir. O, bir neçə xəstəlikdən əziyyət çəkir. Aclıq aksiyası isə səhhətinə daha pis təsir edir. Hazırda Bakı İstintaq Təcridxanasının sanitar hissəsində saxlanılır".

Vəkilin açıqlamasından gördüyü kimi, iş materialları ilə tanış olma məsələsində istintaqın mövqeyi ilə Akif Çovdarovun mövqeyi haçalanır. Odioz general xəstəliyini əsas götürməklə iş materialları ilə istintaqın təyin etdiyi vaxta - avqustun 30-na qədər tanış ola bilməyəcəyini bəyan edir. Bu müddət bitəndən sonra A.Çovdarov işlə tanış olmadan iş materialları məhkəməyə göndərilə bilməz: "Göndərəcəklərsə, bu qanun pozuntusu olacaq. Normal dövlətlərdə belə məsələlər Cinayət Prosesual Məcəllənin (CPM) bəndində nəzərdə tutulub".

Çovdarov işlə tanış olmasa...

"Hüquqi Dövlət" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, tanınmış hüquqşünas Müzəffər Baxış deyir ki, qanunla təqsirləndirilən şəxs, bu, halda A.Çovdarov işlə tanış olmadan iş materialları məhkəməyə göndərilə bilməz: "Göndərəcəklərsə, bu qanun pozuntusu olacaq. Normal dövlətlərdə belə məsələlər Cinayət Prosesual Məcəllənin (CPM) bəndində nəzərdə tutulub".

Akif Çovdarovu zorla, amma

qanuni şəkildə yedizdirəcəklər

Müzəffər Baxış: "Cəzaların icrası Məcəlləsində belə bir qayda nəzərdə tutulub"

pozuntusu kimi qiymətləndirilir. İş bu şəkildə məhkəməyə göndərilərsə və vəsatət qaldırılsa ki, Akif Çovdarov cinayət işinin materialları ilə tanış olmayıb, bu, CPM-in 303.3.1 maddəsinə görə təqsirləndirilən şəxsin müdafiə hüququnun pozulması kimi qiymətləndiriləcək. Bu halda məhkəmə iclasının hazırlıq iclasında məhkəmə işə baxılmasına xitam verməlidir və işi təqsirləndirilən şəxsin müdafiə hüququnun təmin edilməsi üçün istintaq orqanına göndərməlidir. CPM-in 303.5-ci maddəsinə görə, cinayət işinin və ya məhkəməyədək sadələşdirilmiş icraat materiallarının baxılmasına xitam verildikdə və ibtidai araşdırmaya prosesual rəhbərliyi həyata keçirən prokurora qaytarıldıqda o, prokurorluğa daxil olduğu vaxtdan istintaq müddəti əvvəllər aparılmış məhkəməyədək icraat zamanı hesablanmış müddətə əlavə olaraq hesablanır. Amma Azərbaycan məhkəmələrinin hazırkı durumunu nəzərə alaraq, inanmıram ki, məhkəmə hazırkı cinayət işinin baxılmasına xitam versin və iş materiallarını ibtidai araşdırma prosesual rəhbərliyi həyata keçirən prokurora qaytarınsın. Bu olmayacaq. Məhkəmə bu məsələni ört-basdır edəcək və üstündən keçməyə çalışacaq".

Odioz general aclığı dayandırmasa... Akif Çovdarov iş materialları ilə tanış olmasına şərait yaradılması tələbi ilə avqustun 19-dan başladığı aclıq aksiyasını davam etdirir. Artıq 10 gündür ki, o, acdır və bu onun sağlamlıq durumunu ağırlaşdırır. Vəkil Sadiq Rəsulov israrla onun sağlamlıq durumunda problemlərin olduğunu, onun görüşmə sərbəst gəlmək iqtidarında olmadığını deyir. Vəkilin dediklərindən belə anlaşılır ki, A.Çovdarov aclığı davam etdirsə, onun sağlamlıq durumu son həddə qədər pisləşsə, hətta kritik duruma çata bilər.

Müzəffər Baxış deyir ki, qanunda belə bir hal nəzərdə tutulub və onu məcburi qaydada yedizdirə bilərlər: "Cəzaların icrası Məcəlləsində (CİM) belə bir qayda nəzərdə tutulub. Düzdür, Akif Çovdarov hazırda cəzaçəkmə müəssisəsində cəza çəkmir. Amma ona məcburi yedizdirilmə proseduru tətbiq oluna bilər. CİM-ə görə, əgər aclıq nəticəsində şəxsin səhhəti üçün hər hansı bir problem yaranarsa, əgər təsdiqlənsə ki, aclıqdan şəxsin səhhəti üçün ciddi problemlər yaranıb, bu halda məcburi şəkildə qidalandırılmalıdır. Bunun üçün həkimlər Akif Çovdarovun aclıq etməsinin onun sağlamlığı üçün ciddi problem yaratması haqda rəy verməlidirlər. Bundan sonra məcburi qaydada yedizdirilmə proseduru həyata keçirilir".

Penitensiar Xidmətin İctimaiyyətə Əlaqələr Şöbəsinin rəisi Mehman Sadiqov A.Çovdarovun aclıq keçirməsi ilə bağlı suala cavab olaraq bildirib ki, bu məsələ ilə bağlı heç bir rəsmi müraciət olunmayıb: "Aclıq aksiyası keçirmək məhkumun haqqıdır. Yalnız məhkumun aclıq aksiyası edərkən cəza çəkdiyi, saxlanıldığı yerin rəhbərliyinə müraciət etməli, məktub yazaraq hansı səbəbdən aclıq aksiyası keçirməsini göstərməlidir. Bundan sonra ona həkim ayrılaraq, nəzarət edilir. Akif Çovdarovla bağlı heç bir müraciət edilməyib".

Xatırladaq ki, A.Çovdarov 2015-ci il noyabrın 14-də həbs olunub. 2015-ci il noyabrın 15-də Səbəylər Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə barəsində 3 ay müddətinə həbs-qətimkan tədbiri seçilib. Sonradan barəsində seçilmiş həbs-qətimkan tədbiri 2 dəfə artırılıb. Ona qarşı

sına çatmayan şəxs barəsində törədildikdə; bir qrup şəxs, qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs, mütəşəkkil dəstə və ya cinayətkar birlik (cinayətkar təşkilat) tərəfindən törədildikdə; zərərçəkmiş şəxsin həyatı və ya sağlamlığı üçün təhlükəli olan zor tətbiq etməklə törədildikdə; silahdan, yaxud silah kimi istifadə edilən əşyalardan istifadə etməklə törədildikdə, bu əməllər ehtiyatsızlıqdan zərərçəkmiş şəxsin ölümünə və ya digər ağır nəticələrə səbəb olduqda) maddələri ilə cinayət işi başlanıb.

Putinin "Lavrov planı" - detallar açılır

Son vaxtlar Rusiya ilə Azərbaycan və Türkiyə arasında sızlaşan əlaqələr, o sırada Bakı ilə Moskvanın hərbi-texniki sahədə davam edən əməkdaşlığı xüsusən də Dağlıq Qarabağ məsələsi kontekstində Ermənistanla ciddi təlaş doğurub. Erməni siyasi və ekspert dairələrində həmçinin belə bir narahatlıq artmağa başlayıb ki, vaxtaşırı gündəmə gələn "Lavrov planı" da münafişinin həllində daha çox Azərbaycanın maraqlarını nəzərə alıb, nəinki işğalçı ölkənin.

Xatırladaq ki, Rusiya prezidenti Vladimir Putinin danışıqlarından sayılan, Avrasiya Hərəkatının lideri, politoloq Aleksandr Duqin bir neçə gün öncə erməni mətbuatına müsahibəsində bu plandan söz açarkən demişdi ki, tezliklə Azərbaycanın 5, sonra isə 2 rayonu işğaldan azad ediləcək və bütövlükdə plan Dağlıq Qarabağın de-yure Azərbaycanın tərkibində qalmasını təmin edəcək.

Bu fikri qondarma "DQR"-in keçmiş "xarici işlər naziri" və Ermənistan prezidentliyinə keçmiş namizəd, hazırda isə müstəqil erməni analitiklərindən olan Arman Məlikyan da təsdiqləyir.

"Fikrimcə, şərti olaraq "Lavrov planı" adlanan planda Rusiyanın Qarabağ məsələsində siyasi yanaşmasının müəyyən konsepsiyası əksini tapıb. Bu konsepsiyanın mahiyyəti və anlamı ondan ibarətdir ki, Dağlıq Qarabağ formal olaraq Azərbaycanın tərkibində olacaq, de-fakto isə müstəqil olacaq və Bakıya tabe olmayacaq".

Musavat.com-un məlumatına görə, belə bir fikri o, İragir.am saytına müsahibəsində "Lavrov planı"nın aktuallığını şərh edərkən deyib. "Lakin o halda Dağlıq Qarabağdakı rejim nəinki müstəqil şəkildə xarici siyasət yürüdə bilməyəcək, eyni zamanda özünün beynəlxalq tanınması yönündə addımlar atmaqdan çəkinməli olacaq", - deyər erməni ekspert ardınca qeyd edib.

"Bu planın əsas "mismarı" Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin Qarabağ tərəfdən ərazi itkisi hesabına Dağlıq Qarabağ ərazisinə yeridilməsi olacaq", - daha sonra o iddia edib. Məlikyan görə, bununla belə, "Lavrov planı"nın reallaşması Rusiya üçün tək Cənubi Qafqazda öz mövqelərini saxlamaq baxımından deyil, daha geniş anlamda kollaps demək olardı.

"Güney Qafqazda öz maraqlarını təmin etməkdən ötrü Moskva, hər halda, başqa prioritetlər qəbul etməlidir. Hərçənd mən əmin deyiləm ki, Kreml bunun üçün yetərli

Torpaqlar qayıdır, ..ruslar da?

"Qarabağ Azərbaycanın tərkibində qalacaq, bölgəyə Rusiya sülhməramlıları gələcək"; Rusiya prezidentinin danışmanı ilə erməni ekspertin planla bağlı üst-üstə düşən açıqlamaları nədən xəbər verir; Metyu Brayza bu planı niyə tənqid edirdi ...

ardıcılıq, ehtiyatlılıq və cəsarət göstərsin" - sonda erməni analitik iddia edib.

Göründüyü kimi, danışıqlar masası üzərində olduğu deyilən "Lavrov planının" (ona "Putin planı" da deyilir) detalları açıqlanmasa da, planla bağlı müəyyən ortaq fikirlər, (Dağlıq Qarabağın de-yure Azərbaycanın tərkibində qalması, regiona Rusiya sülhməramlılarının gətirilməsi) hər halda, mövcuddur və artmaqda davam edir. Erməni və Rusiya ekspertlərinin bu məsələdə fikirlərinin üst-üstə düşməsi də kifayət qədər maraqlı nüanslardandır və əlavə şərhə ehtiyac yadır.

ATƏT-in Minsk Qrupunun sabiq amerikalı həmsədr, Azərbaycandakı keçmiş səfir Metyu Brayza isə az öncə özünün problemə həsr etdiyi müəllif yazısında qeyd etmişdi ki, Qarabağa dair "Putin planı" həyata keçsə, o zaman ABŞ-ın Rusiyaya bölgədən vurub çıxarmaq strategiyası təhlükə altına düşəcək. Yəni o zaman Moskva bölgədə daha uzunmüddətli perspektivə möhkəmlənmək şansı qazanacaq.

*****

"Lavrov planı"nın əsas konsepsiyası haqda hələ ki nə Rusiya, nə də Azərbaycan və Ermənistan rəsmi səviyyədə açıqlamalar verməyib. Danışıqların konfidensial getdiyi bildirilir. Bununla belə, Azərbaycan tərəfi, prezident İlham Əliyev Sankt-Peterburq görüşündən sonra bir daha bəyan edib ki, münafiş Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində yoluna qoyulmalıdır və Bakı ərazilərimizdə ikinci erməni dövlətinin yaradılmasına heç vaxt imkan verməyəcək.

Bundan başqa, Prezident Administrasiyası rəhbərinin müavini Novruz Məmmədov Peterburqda münafişinin mərhələli həllinə dair anlaşma əldə olunduğunu söyləmişdi. Öz növbəsində Rusiya prezidenti bəyan edib ki, bu, ehtiyatlı model olacaq ki, nə Azərbaycan, nə də Ermənistan özlərini məğlub hesab etməsin.

Nəhayət, daha bir qiymətli detal: "Lavrov planı"nın mahiyyəti ilə bağlı səslənən və haqqında danışdığımız məqamlar rəsmi Moskva tərəfindən hələ ki təkzib edilməyib. Susmaq isə çox vaxt təsdiqi jest sayılır.

Onu da əlavə edək ki, Putinin danışmanı Duqinin erməni

ni KİV-lərə verdiyi həmin müsahibəsində belə bir fikir də yer alıb: "Bu gün ermənilər anlamır ki, Rusiyanın hesabına Dağlıq Qarabağın erməni əhalisi mövcudluğunu davam etdirir. Moskva İrəvandan tələb edir ki, onun strateji maraqlarını nəzərə alsın. İrəvan Moskvanın milli maraqlarını nəzərə almalıdır, onların başqa yolu yoxdur. Lakin onlar nə edir? Teatr qurub, isterikaya qapılıb ağlamağa başlayırlar. Bu gün Rusiyanın marağı ilk növbədə Azərbaycanla yaxınlaşmaqdır. Moskva İrəvanla münasibətlərə ziyan vurmaqdan Bakı ilə yaxınlaşmaq siyasəti yürüdü. Bu, Kremlin birmənalı və sərt mövqeyidir... Kreml qısa müddətdə bu problemi həll edərək, Bakı ilə daha çox yaxınlaşmaq istəyir. Bakı ilə Moskvanın yaxınlaşması Dağlıq Qarabağın sonsuzadək Azərbaycanın tərkibində de-yure olmasını təmin edəcək. Regionun rifahı üçün Rusiya-Azərbaycan strateji itifaqı qaçılmazdır".

Təbii ki, söhbət həm də Azərbaycanın Avrasiya Birliyinə qoşulmasından gedir. Bakının isə bu məsələdə Kremlə əsas gözləntisi belədir - öncə Qarabağ, ərazilər!

□ **Siyasət söhbəsi**

Şeyx Rusiyanın Suriya əməliyyatını dəstəklədi, Türkiyədən danışmadı

"Gəncliyi alçaq niyyətlərinə alət edənlər İslama heç bir dəxli yoxdur"

Yaxın Şərqdə, xüsusilə də Suriyada sabitliyin bərqərar olunmasında, hökm sürən xaosun aradan qaldırılmasında Rusiyanın oynadığı rol əhəmiyyət kəsb edir. APA-nın məlumatına görə, bunu Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMİ) sədri Şeyxülislam Hacı Allahşükür Paşazadə Çeçenistanın sabiq prezidenti Əhməd Kədriovun anadan olmasının 65 illiyinə həsr olunmuş beynəlxalq konfransda deyib.

QMİ sədri Qarabağ probleminin ədalətli sülh yolu ilə həllinin vacibliyi barədə danışaraq qeyd edib ki, 20 ildən çox davam edən bu münafişə Qafqazın inkişafına əngəldir. O, Rusiya prezidenti Vladimir Putinin sülhün əldə olunması istiqamətində göstərdiyi səyləri yüksək dəyərləndirdiyini bildirdi.

Şeyxülislam qeyd edib ki, ekstremistlər, təkfirçilər, din adından istifadə edən sektalar, İŞİD və digərlərin məqsədi və məramlarının, habelə cəmiyyət daxilində nifaq salan, xalqların əsirlər boyu formalaşmış mənəvi köklərini məhv edən, ənənəvi dəyərlərə və dövlətçiliyə qarşı radikal addımlara sövq edən, gəncliyi psevdoslam ideyaları zəhərləyərək alçaq niyyətlərinə alət edənlər İslama, müsəlmanları narahat edən problemlərə heç bir dəxli yoxdur.

"Yeni Müsavat" xatırladı ki, Türkiyə ordusu da neçə gündür Suriyada antiterror əməliyyatları keçirir. Şeyx bu barədə nədənsə danışmayıb.

□ **"YM"**

Dini Komitə radikalizm və xurafata qarşı mübarizə aparır

Qurumun təşkilatçılığı ilə "Dini radikalizm və xurafat: bir medalın iki üzü" adlı tədbir keçirilib

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi dini radikalizm və xurafata qarşı silsilə tədbirləri davam etdirir. Avqustun 29-da Dövlət Komitəsinin təşkilatçılığı ilə "Dini radikalizm və xurafat: bir medalın iki üzü" adlı növbəti tədbir keçirildi.

Tədbirin açılışında çıxış edən DQİDK sədrinin müavini Gündüz İsmayilov komitənin ölkədə dini radikalizm və xurafata qarşı silsilə tədbirlər həyata keçirdiyini bildirdi. Həm radikalizm, həm də xurafatın bir-birinə bağlı olduğunu deyən komitə rəsmisi əlavə etdi ki, DQİDK Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi ilə birlikdə xurafat və radikalizmə qarşı həm inzibati, həm də mənəvi tədbirləri ilə mübarizə aparır.

Onun sözlərinə görə, inzibati tədbirləri DQİDK hüquq-mühafizə orqanları ilə birlikdə aparır. Ancaq maarifçilik tədbirlərində QMİ və eləcə də medianın dəstəyini güvənirlər. G.İsmayilov medianın bu sahədə imkanlarının güclü olduğunu, bu səbəbdən də media orqanları ilə yaxından əməkdaşlıq etdiyini bildirdi.

Mahiyyət etibarilə xurafat və radikalizmin eyni olduğunu, birinin o birinin yaranmasına dəstək verdiyini xatırladan komitə rəsmisinin sözlərinə görə, radikalizmin yaranmasında xurafatın böyük rolu olur. Çünki xurafat çox yayılarda yaranmış vəziyyətdən radikal qruplar istifadə edərək insanları cəlb edirlər. Onun sözlərinə görə, mahiyyət etibarilə 100 il keçməsinə baxmayaraq, Azərbaycanda xurafat problemi hələ də aktual olaraq qalır. G.İsmayilov dedi ki, xurafatın dini və ictimai tərəfi var, hazırda əsas mübarizə ictimai tərəfi ilə aparılır.

G.İsmayilovun sözlərinə görə, DQİDK Təhsil Nazirliyi ilə birlikdə "Həyat bilgisi" kitabı üzərində işləyir. Belə ki, kitabın yeni versiyası daha geniş və əhatəli bilgilərlə zənginləşdiriləcək: "Çünki xurafat probleminin yaranmasında əsas səbəblərdən biri də dini biliklərin az olmasıdır. Hesab edirik ki, şəriət və ya dinin təcridi deyil, dini biliklərin daha da dərinləşdirilməsinə ehtiyac var. Bu istiqamətdə işlər gedir".

Tədbirdə çıxış edən QMİ-nin aparat rəhbəri Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin radikalizm və xurafata qarşı maarifçilik fəaliyyətləri apardığını bildirdi.

İslamşünas İlqar İsmayilzadə xurafat və radikalizmi bir-birindən ayrı olmayan, silsiləvi ardıcılıqla gələn problemlər olaraq qeyd etdi. İlahiyyətçiyə görə, xurafat insanların öz həyatlarında ağıl və düşüncəyə yer verməməsi ilə meydana gəlir: "İnsanlar, bəzi xurafatçı din adamları Quranın heçiqi mahiyyətindən uzaq, qız ərə vermək, itmiş eşyanı tapmaq üçün istifadə edir. Halbuki Quran defələrlə insanları düşünməyə dəvət edir, öyüd-nəsihət kitabı olduğunu xatırladır".

□ **KƏNAN**

Azərbaycanda keçiriləcək referendumdan bir aydan az vaxt qalır. Sentyabrın 26-sı yaxınlaşdıqca referendum ətrafında müzakirələr qızışır. Muxalifət düşərgəsi gedən prosesləri ölkənin gələcəyi üçün təhlükə hesab etsələr də, iqtidar təmsilçiləri bunun əksini düşünür və gələn ayın 26-dan sonra Azərbaycanda bütün sahələrdə inqilabi dəyişikliklərin olacağını anonsunu verirlər.

Aznews.az-a açıqlamasında YAP İcra Katibliyinin Siyasi təhlil və proqnozlaşdırma şöbəsinin müdiri, deputat Aydın Mirzəzadə bildirib ki, sentyabrın 26-da konstitusiyada edilən dəyişikliklər Azərbaycan tarixində yeni bir səhifə açacaq: "İqtisadi sahədə inqilabi dəyişikliklər ediləcək. İndiki konstitusiyaya ilə vətəndaşın mülkiyyət hüququ toxunulmazdır. Ancaq təəssüflər olsun ki, bu toxunulmazlıq bəzən sui-istifadəyə gətirib çıxarır. Məsələn, özəlləşmə dövründə bir sıra şəxslər qanun əsasında böyük torpaq sahələrinə malik oldular. Hazırda isə həmin torpaq sahələrindən istifadə olunmur. Azərbaycanın əkinə yararlı torpaq sahəsi azdır, bir hissəsi isə sadəcə olaraq, şəxsi mülkiyyətdə olduğu üçün istifadə edilmir, onları yenidən dövrüyyəyə çıxarmaqsa qeyri-mümkündür. Konstitusiyaya edilən dəyişikliklər isə bu problemin həllinə kömək edəcək. Belə ki, torpaq istifadə edilmədikdə məhkəmə yolu ilə hüquqi şəxsdən bazar qiymətinə ödəniş edilməklə alınıb və yenidən təsərrüfat dövrüyyəsinə buraxılması

mümkün olacaq. Dəyişikliklər problemlərin çevik həll olunmasına, yeniliklərin cəsarətlə həyatımıza daxil olmasına, iqtisadiyyatın güclənməsinə, ən əsası isə vətəndaşın hüquqlarının möhkəmlənməsinə, digər tərəfdən sosial vəziyyətin yaxşılaşmasına kömək edəcək".

Parlament üzvü Zahid Oruc isə "Yeni Müsavat"a verdiyi son müsahibəsində referendumdan sonra hökumətin fəaliyyətində "ASAN xidmət" modelinin tətbiqinin mümkünlüyündən söz açıb: "Referendumdan sonra hökumətin fəaliyyətində "ASAN xidmət" modelinin sürətlənməsi daha çox qabardıla bilər ki, bu, həminin xeyrinədir. Dövlət başçısına komandasını yeniləşdirməyə heç kəs mane ola bilmir. Çünki cənab prezidentin iradəsi qarşısında özünü vaxtilə toxunulmaz kastanın üzvü sayanlar da duruş gətirə bilməyiblər. Referendum idarəçilikdəki təkmilləşməni həyata keçirmək, prezidentin xalqa uzanan əllərinə olan maneçilikləri ortadan qaldırmaq və insanların dövlətdən, hökumətdən gözləntilərini tam reallaşdırmaq üçündür".

YAP-çılar referendumdan sonra inqilabi dəyişikliklər vəd edir

Pənah Hüseyn:
"Cüzi müsbət dəyişikliyi belə görmürəm"

Göründüyü kimi, iqtidar təmsilçiləri referendumdan danışıq birmənalı şəkildə inqilabi dəyişikliklərin olacağını deyirlər.

Sabiq baş nazir, AXP lideri Pənah Hüseyn deyilənlərin əksini düşünür. O hesab edir ki, azad siyasi rəqabət mühiti re-

Bəxtiyar Sadıqov:
"Burada nə inqilab görürəm, nə də..."

ferendumdan sonra ciddi şəkilə geriləyəcək: "Azərbaycan, hər halda, çağdaş dövrdə tutduğu yoldan əksinə doğru hərəkət etməyə başlayacaq. Konkret bu istiqamətdə indidən danışmaq tez olsa da, amma əlamətləri görünür. İnqilabi müsbət dəyişiklikləri kənara

qoyuram, hər hansı bir cüzi müsbət dəyişikliyi belə görmürəm".

"Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru, YAP-çı deputat **Bəxtiyar Sadıqov inqilabi dəyişikliklər barədə fikir səsləndirməyin əleyhinədir:** "Prezident Azərbaycan Konstitusiyasında dəyişikliklər edilməsi barədə Referendum Aktı imzalayıb. Yeni islahatlar aparmaq üçün bunun qanuni bazası yaradılır. Əsas qanunumuzda müəyyən dəyişikliklər aparılır. Söhbət islahatlardan gedir, burada inqilabi dəyişikliklər sözlərini işlətməyi yerinə düşmüş hesab etmərəm. İndiyə qədər cənab prezident müxtəlif islahatlar keçirib. Bu islahatların hamısı da zərurətdən doğub. Prezidentimizin bir fikri var ki, siyasi islahatlar iqtisadi cəhətdən təmin olunduqda uğur gətirir. Siyasi həyatda inkişaf varsa, iqtisadi cəhətdən dövlət daxilindən dəstək olmalıdır. İqtisadi cəhətdən isə qarşıya müəyyən problemlər çıxırsa,

burada da siyasi dəstək önəmlidir. Bütün hallarda bu məsələlər qanuni yolla həll olunmalıdır. Azərbaycanın inkişafı dövlət başçısının daim nəzarətindədir. Məhz indi də onun təşəbbüsü ilə referendum yolu ilə konstitusiyaya dəyişikliklər həyata keçirilir. Burada nə inqilab görürəm, nə də prosesləri inqilabi dəyişikliklərə gedən yol kimi görürəm. Artıq üçüncü dəfədir ki, biz konstitusiyada dəyişikliklər etmək istəyirik. Bunu xalqın müzakirəsinə veririk. Xalqın dəstəyi ilə bu proses baş tutacaq. Əgər prezidentimiz bunların baş tutmasını lazım bilirə, zərurət olduğunu hesab edərsə, o zaman xalqın buna dəstək verəcəyinə inanıram. Bunların Azərbaycanın inkişafı üçün yeni bir təkan olacağını düşünürəm. Söhbət inqilabi inkişafdan gəlmir, çünki biz daim inkişaf edirik, referendumu inqilabi dəyişiklik yox, zərurəti dəyişiklik kimi qiymətləndirirəm".

□ **Cavansir ABBASLI**

Muxalifət payız qurultayına hazırlaşır

Demokratik düşərgə təmsilçiləri gələcək planlarından danışdılar

Artıq bir müddət sonra payız mövsümü və məzuniyyətlər başa çatır. Bu baxımdan, ictimai və siyasi sferada da canlanmanın olacağı gözlənilir. Bəs siyasi partiyalar payız üçün fəaliyyət planlarını müəyyən ediblərmi?

Partiya funksionerləri "Yeni Müsavat"a gələcək aylarda hansı işləri görəcəklərini bildirdilər.

KXCP sədrinin müavini Xəzər Teyyublu bildirib ki, partiya fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq öz işini davam etdirir: "Hər həftə partiyanın İdarə Heyətinin toplantısı keçirilir. Yeni partiya müvafiq olaraq özünün siyasi fəaliyyəti ilə məşğuldur. Rayon şöbələrimizdə də həmçinin toplantılar keçirilir. "Siyasi partiyalar haqqında" Qanunda nə göstərilirsə ona uyğun da fəaliyyət istiqamətimizi qurmuşuq. Keçiriləcək referendumla bağlı isə partiyanın mövqeyi bəllidir. Belə ki, partiya bu referendumda iştirak etmir. Qarşıdakı proseslərə uyğun olaraq da müzakirələr aparıb, qərarlar qəbul edib, icra edəcəyik".

ADP sədrinin müavini Təlib Əliyev bildirib ki, partiya qurultay keçirməyi planlaşdırır: "Ölkədə elə bir antidemokratik mühit formalaşdırılıb ki, muxalif siyasi partiyaların nor-

mal fəaliyyəti üçün minimal şərtlər belə ortadan qalxıb. Belə bir şəraitdə muxalif siyasi partiyaların hər hansı bir dövr üçün fəaliyyət planı hazırlaması çətin məsələdir. İndiki ağır şərtlər altında muxalif siyasi partiyalar ancaq özlərinin strukturlarını qoruyub saxlamaq istiqamətində çalışırlar. Biz də bu istiqamətdə çalışırıq və qarşıdan gələn referendumdan sonra partiyanın növbəti qurultayının keçirilməsini planlaşdırırıq. Payız aylarında iş planımız bundan ibarətdir".

AG Partiyasının lideri Tural Abbaslı isə bildirib ki, payız aylarında daha çox partiyanın formalaşması istiqamətində işlər görəcəklər: "Partiya olaraq yenidən formalaşırıq. AG partiyasının qurultayından sonra istər təşkilati, texniki, istərsə də siyasi əlaqələrlə bağlı demək olar ki, yenidən formalaşma prosesindəyik. Bu baxımdan, yay aylarında olduğu kimi payızın da ilk aylarında təşkilati məsələləri qaydasına

qoymağa çalışacağıq. Bura həmçinin Azərbaycanda fəaliyyət göstərən beynəlxalq təşkilatlar və xarici dövlətlərin səfirlikləri ilə əlaqələrin qurulması, onlarla bu və ya digər formada ünsiyyətin formalaşdırılması da daxildir. Bütün bunlar standart fəaliyyət planımızdır ki, ilkin mərhələdə bu partiyanın prioritetləridir. Ancaq burada hakimiyyətin də atacağı addımlar önəmlidir. Məsələn, heç kimin gözləmədiyi halda konstitusiyaya seçkiləri keçirilməsi artıq partiyaların planlarını pozdu və onlar bu istiqamətdə fəaliyyət göstər-

məyə başladılar. Hakimiyyətin ata biləcəyi addımlarla bağlı bəzi analiz və məlumatlarımız var. Yəqin ki, zamanla o informasiyalar özlərini doğruldas, bu istiqamətdə də partiya olaraq addımlar atacağıq. Yeni deyərdim ki, fəaliyyət 50 faiz öz planlarımızdan asılıdırsa, bir o qədər də hakimiyyətin yaradacağı siyasi situasiya ilə bağlıdır. Hansı ki, partiya olaraq çevik bir partiya olmaq niyyətindəyik. Əminəm ki, Azərbaycanın siyasi səhnəsində yaxın zamanlarda bizim fəaliyyətimiz özünü tam gücü ilə göstərəcək".

Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyasının icra aparatının rəhbəri Samir Əsədli də bildirib ki, partiya qurultaya hazırlaşır: "Payız aylarında əsasən rayon təşkilatlarında

konfranslar keçirəcəyik. İlin sonunda isə VHP-nin növbəti qurultayı keçiriləcək. Demək olar ki, payızda əsas planlarımız qurultaya hazırlaşmaq və rayon təşkilatlarının konfranslarını keçirməkdir. Bu baxımdan, deyə bilərəm ki, növbəti aylarda elə əsas işlər qurultayla bağlı olacaq".

Ümid Partiyasının sədr müavini Tamilla Qulami bildirib ki, payız aylarında daha çox təşkilatlanmağa yer verəcəklər: "Qarşıdan referendum gəlsə də insanların əksəriyyəti çox passiv görünür. Partiya ola-

raq referendum seçkilərində aktiv boykot yolunu seçmişik. Payızda partiyanın əsas işi təşkilatlanma olacaq. Hazırda da bu işlə məşğuluq".

Partiyanın sədri İqbal Ağazadə isə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirmişdi ki, sentyabrda fərqli şəkildə işə başlayacaqlar. Sədrin sözlərinə görə, Ümid Partiyasının qarşısında duran əsas məqsəd kadr bazasını genişləndirməkdir: "Bu istiqamətdə ciddi işlərimiz gedir. Yeni insanların siyasi prosesə cəlb olunması və siyasi proseslərdə dinamikliyin artması istiqamətində həm təyinat işləri müavinlər ardıcıl iş aparılır, həm də bu məsələlərlə bağlı ümumi görüşlərimiz olur".

□ **Əli RAIS**

Milli Məclis bu gündən işə başlayır

Azərbaycan Milli Məclisi tətili başa vurub, avqustun 30-dan fəaliyyətə başlayır. Bu barədə məlumat parlamentin mətbuat xidmətindən verilib.

Verilən məlumata əsasən, Milli Məclisin payız sessiyasında komitə iclaslarının sentyabrın 12-dən keçirilməsinə başlanacaq.

Parlamentin payız sessiyasında ilk plenar iclas sentyabrın 30-da keçiriləcək.

Sentyabrın 1-dən isə parlamentdə KİV-in akkreditasiyası başlayacaq (oxu.az)

Türkiyədə 15 iyul qiyamına cəhddən sonra bu ölkədə Fətullah Gülen qrupuna qarşı ifşa əməliyyatları başlayıb. Demək olar ki, dövlət və ictimai sektorun bütün sahələrində minlərlə insan ifşa olunaraq işdən qovulub, yaxud həbsə atılıb.

bilgilerin Bakıya göndərilməsindən sonra E.Aslanov işdən çıxarılib.

Həmin vaxtlar bu proses YAP-ın "İrəli" Gənclər Təşkilatını da "vurdu". Hakim partiyanın gənclər qoluna gülənçilərin məhz E.Aslanovun, keçmiş deputat Ceyhun Osmanovun xətti ilə doldurulduğu üzə çıxdı. Sən demə, YAP-ın gənc qvardiyası üzde iqtidarçı, giz-

miyyətlə, tək bu deyil, digər bütün məsələlər bizim diqqətimizdədir və hər biri üzrə fikirlərimizi bildiririk. Bizim yazdığımız bütün fikirlər də müzakirə edilir, rəylər bildirilir. Amma belə şeylərin mətbuata düşməsi bizlik deyil. Kim məndən şübhələnirsə, qoy əvvəlcə özlərini araşdırsınlar. Hazırda bu məsələ ilə bağlı da dövlət məşğul olur. Bu məsələlərə

Xatırladaq ki, H.Zeynalov Fətullah Gülen şəbəkəsinin Azərbaycandakı qolu ilə uzun müddət müharibə şəraitində olub. Sabiq baş konsulun bu şəbəkəyə qarşı dirəniş göstərməsi, ona qarşı hücumlara nədən olurdu. Bəzi məlumatlara görə, Elnur Aslanov həmin vaxtlar Həsən Zeynalovun əleyhinə yerli mətbuatda serial məqalələr

Türkiyə özünü nədən qorunmalıdır?

Hüseyinbala SƏLİMOV

Türkiyənin son günlərdə qonşu Suriyada ciddi hərbi əməliyyatlara başlaması və bu ölkənin içərilərinə doğru hərəkət etməsi bölgədə cərəyan edən hadisələrin bəlkə də ən maraqlısıdır.

Bu hadisəni bir neçə aspektdən yozmaq olardı və ilk olaraq qeyd edək ki, baş verənlər birinci növbədə türk ordusuna olan inamin qaytarılması, axır vaxtlar onun ordusu haqqında gedən söz-söhbətə son qoymaq baxımından önəmlidir. İndi Türkiyədə ciddi hərbi-siyasi dəyişikliklər baş verir. Burada "islahat" sözünü ona görə işlətmirik ki, həmin prosesin bəzi məqamları bizdə sual doğurur.

Nə gizlədək? Biz ordunu və əsgəri sevməyi təcridən Türkiyədən öyrəndik. Amma hərbi-siyasi çevriliş cəhddən sonra bir qədər ordunu aşağılamaq təşəbbüsləri də oldu ki, zənnimizcə, buna ehtiyac yox idi. Amma görünür hər şey üçün zaman lazımdır və müəyyən zaman keçdikdən sonra artıq əvvəlki anti-hərbi ritorika səngidi və onun yerini daha təmkinli təhlil tutdu.

Məsələnin bir başqa tərəfi də vardı. Türkiyə adı ölkə deyil, NATO üzvüdür və onun ordusu NATO-nun sayılıb-seçilən ordularından biridir. Təsədüfi deyil ki, son proseslər zamanı NATO funksionerlərinin də davranışında bir narahatlıq elementləri sezilirdi və həmin funksionerlər müttəfiq ölkənin ordusu ilə bağlı səslənən həyəcanlı "proqnozlar"ı rədd edir, ümidlərini itirmirdilər ki, baş verənlər Türkiyə ordusunun hərbi - texniki və taktiki göstəricilərində ciddi gerilmələrə səbəb olmayacaq...

İndi demək olar ki, bu ümidlər özünü doğrultdu. Düzdür, yekun nəticə çıxarmaq hələ tezdir. Hətta bir çoxları Türkiyənin genişmiqyaslı hərbi əməliyyatlara başlamasının ölkə üçün ciddi problemlərə səbəb olacağını iddia edirlər.

Amma güman edirik ki, burada müəyyən qədər şişirtmə vardır. Suriya Əfqanıstan deyil. Sonuncunun özünəməxsus relyefi və təbii şəraiti vardı ki, bu da partizan müharibəsi üçün geniş imkan yaradırdı. Di gəl, Suriya haqqında bunu demək olmur. Amma Suriya kampaniyası tam təhlükəsiz də deyildir. Türkiyə özünü ən çox nədən qorunmalıdır?

Həyata keçirilən əməliyyatlar Suriyadakı radikal dini qrupları və kürd separatistlərini ehatə edir. Onlar Türkiyəyə silsilə terror əməliyyatları ilə cavab verə bilərlər ki, bu da sonuncu üçün çox təhlükəlidir. Onsuz da son vaxtlar terror əməliyyatları Türkiyədə həddindən çox baş verir. Onların daha aramsız xarakter alması, artması ölkəni bir az da sarsıda bilərdi...

Burada başqa bir məsələ də vardır. Türkiyənin Suriya siyasətindəki dönüş ABŞ-la bu ölkə arasındakı anlaşmanı bir az da artırmağa imkan verirdi. Axır vaxtlar münasibətlərdə bir gərginlik vardır. Hərbi çevriliş cəhddən sonra bu gərginlik bir az da artmışdır. Təbii ki, buna "Gülen məsələsi" də öz töhfəsini verir - di və indi də verir...

Amma Türkiyə ilə ABŞ arasında ən çox itilaf yaradan məsələ kürd məsələsi idi. Fəqət, burada bir məqam da var. ABŞ həmişə Yaxın Şərqdə Türkiyəyə kart-blans verməyə çalışıb. İraq kampaniyası vaxtı da belə olmuşdu, indi də belədir...

Amma Türkiyə bu şansları yetərincə dəyərləndirə və situasiyaya adekvat siyasət qura bilməyib. Bəli, deyə bilərlər ki, niyə görə Türkiyə ABŞ-ın əlində vasitə olmalıdır? Sözsüz ki, burada müəyyən qədər həqiqət var. Amma böyük siyasətdə başqa cür olmur, hamı biri-birindən yararlanır. Burada bir məqam da var. ABŞ kürdlərin, necə deyirlər, "qara gözü" nə vurulmamışdı. Türkiyə ordusunu çıxandan sonra kürd silahlı birləşmələri bölgədə ən mütəşəkkil və radikal dini qrupların təsirinə məruz qalmayan qüvvədir. ABŞ Türkiyəyə nə deyirdi? Onun İraqa və Suriyaya girməsini istəyirdi. Türkiyə həmin bölgələrə daxil olaraq kürd ərazilərini də nəzarətə götürə bilərdi. Amma Türkiyədə bu missiyyəyə yetərincə önəm vermədilər. Ola bilsin, bundan sonra Suriya siyasətində müəyyən qədər də olsun, dəyişiklik baş verəcək...

Bilirsiniz, böyük siyasət tamam başqa məsələdir. Ona qalsa, Rusiya Suriyada nə itirir? Təbii ki, onlar da Bəşər Əsədin "qara gözleri" nə aşıq deyil və konkret umacaqları var...

Bir problemi unudurmağın bir yolu da başqa bir problem yaratmaqdır. Rusiya çalışır ki, onun MDB məkanında yaratdığı, xüsusən də Ukraynada törətdikləri arxa plana keçsin. Ona görə də burnunu Suriya probleminə soxdu. Xəbərlərə baxırsan, deyirlər ki, Kerri və Lavrov Suriya məsələsini müzakirə ediblər!.. Axırda da qayıdırlar ki, bəli, söhbət zamanı Ukrayna məsələsinə də toxunulub...

Düzdür, hər ölkənin siyasətinə onun daxili, milli spesifikasiyası da təsir edir. Təbii ki, Rusiya siyasətində olan kobudluq və qabalıq Türkiyə siyasətində ola bilməz. Amma dəfələrlə yazmışıq ki, Türkiyə kürd problemini özünün sərhədlərindən kənara çıxarmalıdır...

Qəzəz, indi bir daha gözləmək qalır. Görək, bütün bu proseslər nə ilə bitir? İstədiyimiz və umduğumuz budur ki, bölgədəki siyasəti Türkiyənin qüdrətini bir az da artırınsın. Ən azı ona görə ki, buna bizim də ehtiyacımız var...

İki il əvvəl Azərbaycanda gülənçi şəbəkəyə qarşı başlanan "təmizləmə" əməliyyatında şok detal

İstanbuldan Bakıya göndərilən gizli "camaat" hesabatında müdhiş faktlar olub; sabiq baş konsul Həsən Zeynalov ölkəmizdə təşkilatlanmış FETÖ-çülərin qəzəbinə niyə gəlmişdi...

Analoji ifşa prosesinə Azərbaycanda da start verilib. Yeri gəlmişkən, 2013-cü il dekabr həbslərindən sonra Türkiyə ilə yanaşı Azərbaycanda da "camaat təmizləmələri" başlamış, bir sıra qurum və təşkilatlar bağlanmış, bir neçə şəxs vəzifəsini itirmişdi. Hazırda oxşar vəziyyət yenidən yaranıb. Son günlərdə Azərbaycanda da yüksək səviyyədə "ifşa kampaniyaları" başlayıb, dövlət qurumları xətti ilə F.Gülen camaatı haqda ifşa materialları yayılır.

Qeyd edək ki, hələ iki il əvvəl Azərbaycanda bu kampaniya başlayanda bir neçə vəzifəli şəxs işdən çıxarıldı. Prezident Administrasiyasının şöbə müdiri, sabiq deputat Rəbiyyə Aslanovanın oğlu Elnur Aslanov vəzifəsini itirdi. Onun başçılıq etdiyi qruplaşmanın siyahısının Ankaradan göndərilirdi deyilirdi. Həmin vaxt mətbuat yazırdı ki, Türkiyə hakimiyyəti E.Aslanovun görevdən alınmasını rəsmi Bakıdan israrla xahiş edib. Qəzetlər yazırdı ki, onun fətullahçı təşkilatla gizli-aşkar əlaqələri haqda Türkiyə hakimiyyətində detallı bilgiler var. Məhz həmin

lində isə gülənçi imiş... Bundan sonra "İrəli" GT yenidən təşkilatlandı.

Bu yazını qələmə alarkən, yadıma bir neçə il öncə baş vermiş proses düşdü. Bu haqda həmin dövrdə media sürəkli məqalələr dərc edirdi.

İnternet resurslarını araşdırarkən, mövzuya dair maraqlı məqamlara rast geldik.

Ən maraqlı detallardan biri Türkiyədən gələn hesabatla bağlı idi. O zaman İstanbulda Azərbaycanın baş konsulu olan Həsən Zeynalovun "fətullahçılarla" bağlı Bakıya hesabat göndərdiyini yəqin hələ də xatırlayanlar var. Hətta saxta profillərdə gedən məlumatlarda bu hesabatda adlar çəkilirdi, "camaata" bağlı azərbaycanlıların konkret adları və fəaliyyətlərinin qeyd olunduğu yazılırdı.

Maraqlıdır ki, daha sonra Həsən Zeynalov öz də yerli mediaya açıqlamasında bu faktları təkzib etməmişdi. Bu hadisələrdən sonra Özbəkistana təyinat alan Həsən Zeynalov o zaman belə bir hesabat hazırladığını etiraf etmişdi. **Sitat: "Bu məsələlər var. Ümu-**

Həsən Zeynalov

strukturlarımızda, bölmələrimizdə baxılır. Şübhə toxumu əkmək istəyənlər öz işləri ilə məşğul olsunlar".

Maraqlıdır ki, o zaman hesabatın detalları açıqlanmadı. Bu gün də orda nələrin yazıldığı və baş konsulun şübhələrinin, əldə etdiyi siyahıda kimlərin olması məsələsi hələ də qaralıq qalır. Çünki H.Zeynalov öncə uzun müddət Qarsda, daha sonra isə İstanbulda Azərbaycanın baş konsulu olub və necə deyirlər, bu proseslərin mərkəzində yer alıb.

dərc etdirirdi. H.Zeynalovu İstanbul kimi böyük və əhəmiyyətli şəhərdən uzaqlaşdırmaq üçün ciddi fəaliyyətə keçmişdi.

Mövzuya dair H.Zeynalovla danışmaq istəsək də onunla əlaqə saxlamaq cəhdlərimiz alınmadı. İnanırıq ki, bu yazıdan sonra hazırda Özbəkistanda Azərbaycanın səfiri olan Həsən Zeynalov danışacaq, ortaya çıxan suallara cavab verəcək, gerçəkləri anladacaq.

□ KƏNAN

Nurçulardan ibarət dini icma qeydiyyatdan keçməyib

Gündüz İsmayılov: "2009-cu ildən nurçuluğa aid dini ədəbiyyatın çapına məhdudiyət qoymuşuq"

"İndiyə qədər Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsində üzvləri hansısa dini cərəyana, o cümlədən nurçuluğa mənsub olan dini icma qeydiyyatdan keçməyib. Dövlət Komitəsi hər hansı dini cərəyanı yox, dini icmaları qeydiyyata alır".

APA-nın məlumatına görə, bunu jurnalistlərə açıqlamasında Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədr müavini Gündüz İsmayılov bildirib.

G.İsmayılov deyib ki, indiyə qədər üzvləri nurçulardan ibarət hər hansı dini icma qeydiyyatdan keçməyib: "Biz artıq 2009-cu ildən nurçuluğa aid dini ədəbiyyatın ölkəyə kütləvi şəkildə ixracına, idxalına, çapına məhdudiyət qoymuşuq".

Onun sözlərinə görə, Dövlət Komitəsi 2009-cu ildə nurçuluqla bağlı dini ədəbiyyatların Azərbaycana idxalı, ixracı, kütləvi çapına məhdudiyət qoyduqdan sonra Dövlət Komitəsinə yüzlərlə şikayət daxil olub: "Həmin müraciətlərə, məktublara mənfi cavab verdik üçün Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinə yüzlərlə şikayət daxil olub. Bütün bunların hamısı açıq olan məsələlərdir".

“Bakı Körpü Tünel” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin 65 nəfər işçisindən 35-i bir aydır ki, tətildir. Tətilin səbəbi isə 8 aydır maaşların verilməməsidir.

Zavod rəhbərliyi hər dəfə işçilərə ödənişin olacağını desə də, verilən vədlər söz olaraq qalır. Bunu musavat.com-un reportyoruna ASC-nin qarşısında etiraz edən işçilər deyiblər. Avqustun 29-da bir qrup zavod işçisi idarənin həyətinə toplaşdı. Aylardır maaş üzünə həsrət qalan işçilər daha öncə də bu formada yığışın, maaşlarını tələb ediblər. Həmin gün onlara söz verilib ki, avqustun 29-u maaşları verəcək. Deyilən tarixdə isə maaş əvəzinə onlara bol-bol söz verilib. Onlar artıq bu get-gəldən bezdiklərini və maaşlarının verilməyəcəyi təqdirdə Prezident Administrasiyasına, oradan da müsbət cavab gəlməyə, ABŞ səfirliyinə gedəcəklərini deyirlər.

1978-ci ildən bu zavodda işləyən Əlifəğa Mütəllibi deyir ki, iyul ayın 21-dən etibarən xəbər vermədən bütün işçiləri öz hesablarına məzuniyyətə buraxıblar: “Ümumilikdə 8 aydır maaş ala bilmirik. Həmin buradan alacağı var. İşləmişik, amma pulumuzu vermir. Nə problemləri varsa, bizlik deyil. Amma bizim maaşımızı, halal

“Bakı Körpü Tünel”-in

İşçiləri tətildir

Zavodun əməkdaşları 8 aydır maaşsız qalıb; rəhbərlik isə söz verir

pulumuzu versinlər. Mən evə 8 aydır pul apara bilmirəm”.

Maaşını ala bilməyən işçilərdən biri də Habil Həsənovdur. Onun sözlərinə görə, zavodun mühasibi onları təhqir edib: “Zavodun Etibar adlı mühasibi sizdən qabaq burada idi. Gəldi, söyüş söydü, təhqiramiz ifadələr işlətdi. Deyir ki, kim mənə nömürəmi jurnal istəyir? Mən heç kimi tanımıram. Nə müdir tanıyıram, nə də başqasını. Gedin, kime

istəsəniz şikayət edin”. Biz həlal pulumuzu istəyirik, artıq şey istəmirik ki, maaşımızı versinlər”.

İşçilərin sözlərinə görə, onlara hər dəfə söz verilir ki, yaxın günlərdə maaşlar verəcək, amma verilmir: “Hər dəfə gəlirik-gedirik. Ortada da heç nə yoxdur. Evə gedirəm, uşaqlarım məndən çörək gözləyir. Mən nə edim? Bunlar mənə deyir, gözlə, mən də uşaqlarıma... Mən gözləyə-

rəm, uşaq gözləyir axı”.

Zavodun digər işçisi Məmmədov Zeqan deyir ki, 4 dəfə direktorun qəbulunda olub: “Hər gün səhər saat 8-dən axşam 5-ə kimi işləmişəm. Elə olub ki, 2 nəfərin yerinə işləmişəm. Təki iş dayanmasın. İndi də xəstəlik tapmışam. Müalicə olunmuyam. Amma pulum yoxdur. Zavod da maaşımı, halanca pulumu vermir ki, gədim müalicə olunum. Nə vaxt maaşımı verəcəklər, öləndən

sonra?”

Narazi işçilərlə söhbətimiz zamanı zavodun direktoru Zakir İbrahimov da gəldi. O, işçilərə yenə söz verməyə başladı: “İşləmişiniz, əmək haqlarınız yazılıb. Həminin pulu verəcək, narahət olmayın”.

İşçilər birağzından dillənir: - Hər dəfə 2 günə verəcək deyirsiniz. Amma maaşlar verilmir. Hər gün gəlirik bura. 8 aydır ailəmizə bir qəpik pul apara bilmirik.

Direktor: - Sakit olun. Biz bunu həll edəcəyik.

- Hər dəfə belə deyirsiniz. Əgər yenə pulumuz verilməsə, gedəcəyik Prezident Administrasiyasına.

Daha sonra zavodun direktoru Zakir İbrahimov narazı işçiləri qəbul edib onlardan mühasibin sözlərinə görə üzr istəyib: “Ola bilər ki, səbəbi olub. Çağıracağam və gözü-nüzün qarşısında sözümlü deyəcəyəm. Mən onun yerinə sizdən üzr istəyirəm. O ki qaldı maaş məsələsinə, onu da həll etməyə çalışırıq. Sifarişimiz az olub, işimiz çox. Ona görə də maaşları verə bilmədik. Amma çalışırıq həll edək”.

Buna baxmayaraq, işçilər verilən sözlərə inanmırlar. Əldə etdiyimiz məlumatlara görə, zavodun problemləri devalvasiyadan sonra başlayıb. Şirkətin direktoru vergi borcuna görə ölkədən buraxılmır. Onun ölkədən çıxışına qadağa qoyulub. Zavod bir neçə dəfə cərimə edilib.

□ **Məhəmməd TÜRKMƏN**
Fotolar müəllifindir

İlin 8 ayı - iqtisadiyyat hara gedir?

Ekspertlər vəziyyəti dəyərləndirir: “Bütövlükdə iqtisadi geriləmə olsa da, ümidverici məqamlar da var...”

2016-cı ilin səkkizinci ayı da sona çatır. Səkkiz ay Azərbaycan iqtisadiyyatında ciddi məqamlarla yadda qalıb. Bu il ərzində devalvasiya baş verməsə də, manat “üzən məzənnə” siyasəti nəticəsində xeyli dəyər itirib. Üstəlik, yeni devalvasiyanın olacağı da istisna deyil.

Ölkə bankları üçün 2016-cı il pis başlayıb. Ekspertlər bildirirlər ki, ilin ilk ayında 10-a yaxın bankın bağlanması ilə çöküşü sürətlənən bank sistemi ilin ikinci yarısında böhrana doğru bir qədər də irəliləyib. Bankların yenə də bağlanması gündəmdədir. İlin ötən dövrü ərzində xarici ticarət dövriyyəsi də azalıb. Neftdən asılı olan iqtisadiyyat isə yaxşı vəziyyətdə deyil...

Ekspert Fikrət Yusifov səkkiz ayın yekunlarını sadalayarkən musavat.com-a bildirib ki, bütövlükdə iqtisadi geriləmə olsa da, ümidverici məqamlar da var: “Ötən dövr ərzində ölkə iqtisadiyyatının real sektorunun inkişafını hədəfləyən bir çox mühüm qərarlar qəbul edilmişdir. Dövlət Statistika Komitəsinin rəsmi məlumatları göstərdi ki, ümumilikdə ilin 7 ayı 3 faiz iqtisadi azalmalarla müşahidə olun-

ticarət dövriyyəsində 2,0 faiz artım müşahidə olunub. Cari ildə aqrar sektordan gözlənilən daha böyük olsa da, təəssüf ki, bu özünü doğrultmadı. Bu gün aqrar sektora dövlət səviyyəsində xüsusi dəstək verilir. Bu səbəbdən də sahədən daha ciddi nəticələrin əldə olunacağı gözlənilirdi”.

Ekspert qeyd edib ki, ölkənin bank sektorundakı durum da ürəkaçan deyil: “Yeni yaradılmış Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası bank sektorunda vəziyyətin stabiləşməsi istiqamətində demək olar ki, heç nə edə bilmədi. Bu gün palata bankların fəaliyyətinə elementar nəzarəti həyata keçirməkdə belə acizlik nümayiş etdirir. Palata yaranmazdan öncə Mərkəzi Bank bu nəzarəti daha yaxşı həyata keçirirdi. Hazırda banklara yerləşdirilmiş əmanətlərin və onların tərəfindən müştərilərə verilmiş kreditlərin üçdə ikisi xarici valyutanın payına düşür. Bank sektorundakı bu durum kardinal addımların atılmasını tələb edir. Sağlam bank sis-

temi yaratmadan iqtisadi dirçəlişi təmin etmək mümkün deyil”.

Ekspert Vüqar Bayramov isə musavat.com-a bildirib ki, bu ilin ötən ayları ölkə iqtisadiyyatı üçün ürəkaçan olmayıb: “Ölkə iqtisadiyyatında yeddi ayda ümumdaxili məhsulda üç faizlik azalma qeydə alındı. Bu, daha çox inşaat sektorunda özünü göstərdi, inşaat sektorunda daha çox azalma qeydə alındı. Ticarət dövriyyəsində də, xarici ixracın azalmasında da bu, özünü göstərdi. Bu dövrdə qeyri-neft sektorunda da azalmalar qeydə alındı. Azərbaycan neft idxalından asılı ölkədir. Neft Azərbaycan iqtisadiyyatında dominantdır. Azərbaycana daxil olan valyutanın həcmi birbaşa neft satışından və neftin dünya bazarında qiymətindən asılıdır. Neftin dünya bazarında qiyməti aşağı düşürsə, ixracdan daxil olan valyuta bazarının həcmindən azalma kimi çıxarır. Və o baxımdan neftdən asılılığın aradan qaldırılması qismətə qismət üçün çox çətindir, model

yoxdur. Ona görə də hökumət üçün qismətə qismət üçün çox çətindir, model olmalıdır. Amma eyni zamanda uzunmüddətli hədəf üçün daha çox işləməlidir ki, orta və uzunmüddətli hədəfdə növbəti dövrlərdə azalma tempinin qarşısını ala bilsin. Yalnız ümumi gözləntiləri özünü doğrultmur. Neftin dünya bazarında qiymətinin artacağı ilə bağlı gözləntilər özünü doğrultmur. Neftin dünya bazarında qiymətinin artacağı ilə bağlı gözləntilər özünü doğrultmur. Neftin dünya bazarında qiymətinin artacağı ilə bağlı gözləntilər özünü doğrultmur. Neftin dünya bazarında qiymətinin artacağı ilə bağlı gözləntilər özünü doğrultmur.”

Qeyd edək ki, əksər ekspertlərin fikrincə, ilin səkkiz ayı ərzində ölkə iqtisadiyyatının

da baş verən proseslər gələcəkdə manatla bağlı təhlükədən xəbər verir. Əkrəm Həsənovun sözlərinə görə, səkkiz ayda ölkə banklarının durumu da xeyli dərəcədə pisləşib: “Beynəlxalq reyting agentlikləri bankların böyük hissəsinin reytingini azaltmışdılar. İndi də bir neçə bankın bağlanacağı haqda söhbətlər var. Bu, bankların ağır vəziyyətdə olmasından xəbər verir. Həmin reyting agentlikləri həm də banklarda ümumən problemlə kreditlərin, borcların bankların dediklərindən bir neçə dəfə çox olduğunu bildirdilər. Bu da bankların qeyri-şəffaf olmasından xəbər verir. Əhəmiyyətli hadisə bank nəzarəti səlahiyyətinin Mərkəzi Bankdan alınıb Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasına verilməsi oldu. Beş aydan çoxdur ki, bu səlahiyyəti palata həyata keçirir. Amma burada da elə bir uğur yoxdur”. Həmçinin səkkiz ayda diqqət çəkən digər məqam əmanətlərin azalmasıdır: “Əmanətlər kəskin azalıb. Mərkəzi Bankın saytında da bu, görünür. Bu, bütövlükdə bank sistemində etimadın azalmasının göstəricisidir”. O, həmçinin qeyd edib ki, əsas məsələ milli valyutanın tələbidir ki, ilin səkkiz ayında onun vəziyyəti yaxşı olmayıb: “Qalan dörd ay ərzində vəziyyət daha da pisləşəcək”.

□ **Röya RƏFİYEVA**

Ümid Partiyasının keçmiş funksioneri Nəsimi Məmmədli sosial şəbəkədə AXCP sədri Əli Kərimlini "ümummilli lider" adlandıraraq, bu da müxalifət düşüncəsini iki hissəyə ayıraraq, AXCP funksionerləri və fəalları onun statusunu həvəslə paylaşsalar da, digər müxalif qurumların təmsilçiləri N.Məmmədlinin statusunun əleyhinə çıxıblar.

Demokratik düşüncəni qarşı-qarşıya qoyan statusda bu sözlər yer alır: "Azərbaycanda kütləvi dinc demokratik mübarizəyə, qanunsuz həbsə və hətta xalqın hüquqları uğrunda şəərəfli ölümə hazır olan yeni bir ümummilli liderin milli iradəsinin ilk sədası eşidilir".

Göründüyü kimi, statusda konkret ad çəkməyib. Amma yazılan rəylər və AXCP fəallarının mövqeyindən aydın şəkilə N.Məmmədlinin Ə.Kərimlini nəzərdə tutduğu sezilir. Status ətrafında ciddi qarşıdurma da yaşanır. AXCP fəalları status müəllifini qınayanlara aşığlayıcı tonda cavablar verirlər.

N.Məmmədli paylaşdığı statusun geniş rezonans doğurması ilə bağlı "Yeni Müsavat"a bunları dedi: "Son dövrlər mütəmadi olaraq ümumi müzakirə mühiti üçün müxtəlif fikirlər yazıram. Bu da onlardan biri idi. Kimisə təhqir etmədən, aşığlamadan, xüsusilə də ad çəkmədən ümumi bir fikir yazdım və onun ətrafında hansısa müzakirələrin olacağını da istisna etmədim. Toplumda ümumi möhkəmlənmiş bir baxış var. Əksəriyyət mütləq bir liderin varlığına sığınaraq siyasi mübarizə aparmaq istəyir. Bu istər müxalifət partiyalarının üzvləri və tərəfdarları olsun, istərsə də sadə xalq. Əhalinin real duru-

munu çox yaxşı bilən bir insan kimi ictimaiyyətə çatdırmaq istədim ki, böhranın dərinləşməkdə olduğu bir dövrdə əsassız həbslərin davam etməsi bir gün fərqli reaksiya doğuracaq. Narazı xalqın hansısa etirazlara dəstək verməsi və kütləvi qoşulması hər an baş verə bilər. Ölkədə bunun üçün şərait sürətlə yetişir. İndiki dövrdə sətirlərlə ifadələrə yeni bir liderin "milli iradəsinin ilk sədası eşidilir" fikri həm hüquq tanımayan bir hökumətə, həm topluma, həm də müxalifətin sadə nümayəndələrinə fəal bir vətəndaş mesajıdır".

Sabiq Ümid funksioneri onu tənqid edənlərə də münasibət bildirdi: "İctimai müstəvidə müzakirə yaradan bir fikir sahibinə qarşı tənqidlər olmalıdır və hətta lazımdır. Amma fikrini və ya şəxsiyyətini bəyənmədiyimiz şəxsə qarşı qara yaxmaq, ləkələmək, iftira etmək, qərəzlə davranmaq siyasi iddiası olan insanlar üçün xüsusilə də yolverilməzdir. Təəssüf ki, belələri az deyil. Sosial şəbəkələr elə bir müstəvidir ki, burada hər kəs yazır, oxuyur və fikir bildirir. Təəssüf ki, bu müstəvidə xeyli əxlaqsız və savadsız şəxslər də bilgisayar qarşısında və ümumi müzakirə mühitini korrumpasiya etmək üçün fürsət gözləyirlər. Heç olmasa bunu siyasi mənsubiyyət daşı-

Əli Kərimliyə "ümummilli lider"

İşarəsi müxalif düşüncəni qarışdırdı

Nəsimi Məmmədli: "Zaman göstərəcək ki, kim haqlıdır"

Nesimi Məmmədli

yan şəxslər etməməlidir. Ölkədə bu qədər vacib problemlər olduğu halda, bəzi müxalif partiya funksionerinin öncəliyi heç də ürəkəcan deyil. Əks fikirdə olmaq istəyənlər daha çox onun üzərinə vurğu salmaq istədilər ki, "ümummilli liderlər, xilaskarlar yalnız totalitar və avtoritar cəmiyyətlərdə olur" və "bizim can atdığımız cəmiyyətdə kimliyindən asılı olmayaraq ümummilli liderə yer yoxdur". Bunu zaman göstərəcək ki, kim haqlıdır. Məgər milli-azadlıq hərəkatının vahid lider ətrafında hakimiyyətə gəlməsini avtoritar hakimiyyət etdi?

Elə hamımızın yaxşı tanıdığı Qandi və ya Atatürk ümummilli lider deyildimi? Onları da sağlığında və bu gün də qəbul etməyən sosial-siyasi qruplar var. Amma bu o demək deyil ki, onlar ümummilli lider deyil. Liderlik hər zaman aktualdır və proseslərin lokomotivi rolunda əhəmiyyətli funksiyaya malikdir. Antidemokratik rejimlərin seçkilərində yüz minlərin səsinə və dəstəyini qazanıb ən parlaq alternativ namizəd olmaq olar, lakin liderlik xarakteri çatmırsa, ümummilli bir prosesi yarada bilməz və məğlubiyətlə barışmağa məhkumdur.

Ümummilli lider axtarmağa əlbəttə ki, zərurət yoxdur. Aydın hədəf və iradə qoyan şəxs mütləq prosesin liderinə çevriləcək. Hökumət isə bu halı qəbul etmədikcə cəmiyyətə təzyiqlər artıracaq və nəticəni sürətləndirəcək. Prosesi düzgün idarə etməklə müsbət nəticə almaq olar".

N.Məmmədli statusda konkret ad çəkməsinə aydınlıq gətirdi: "Konkret ad çəkməmişəm ki, filankəs "ümummilli liderdir". Ümumi fikir ifadə etmişəm ki, "kütləvi dinc demokratik mübarizəyə, qanunsuz həbsə və hətta xalqın hüquqları uğrunda şəərəfli ölümə hazır olan yeni bir ümummilli liderin milli iradəsinin ilk sədası eşidilir". Ölkəmizin müxtəlif dövrlərində ümummilli liderlik funksiyasını üzərində daşıyan siyasətçilər olub və birinin də bu sıraya qoşulması ehtimalını hiss etməyim heç də onun ortada olmasını iddia etmək deyil. Amma müzakirələr göstərdi ki, siyasi baxışlarına uyğun olaraq bəzi insanlar hesab edir ki, artıq belə bir lider var. Bəziləri isə

deyir ki, yoxdur və ümumiyyətlə siyasi prosesə lider lazım deyil. Bu fikirlərə qətiyyənlə müdaxilə etməm".

N.Məmmədli fikirlərinin üstündə qaldığını da qeyd etdi: "Aydın və birmənalı iddia edirəm ki, uğurlu kütləvi proses lidersiz baş verməyəcək. Mərhum eks-prezident Heydər Əliyev 1991-ci ilin martında öz tərəfdarlarına və xalqa müraciət etdi ki, hamılıqla AXCP-yə dəstək olun. Bu, o zaman üçün ən doğru siyasi gediş idi. Bir qüvvəni önə çıxarmaqla prosesini aparmaq mümkündür. O davranış sonradan Heydər Əliyevin hakimiyyət yolunun açılmasında da xüsusi rol oynadı. Mən məsələyə daha global baxışın tərəfdarıyam. Proseslər onu göstərir ki, ölkəmizdə kütləvi dinc demokratik mübarizəyə, qanunsuz həbsə və hətta xalqın hüquqları uğrunda şəərəfli ölümə hazır olan yeni bir liderin ortaya çıxacağı ehtimalı çox yüksəkdir. Əlbəttə ki, onu qəbul etməyən və müqavimət göstərən də az olmayacaq".

□ **Cavanşir ABBASLI**

Cahangir Hacıyev tələbə yoldaşına 60 milyon kredit veribmiş

Beynəlxalq Bankın İdarə Heyətinin sabiq sədri Cahangir Hacıyev və daha yeddi nəfərin işi üzrə məhkəmə prosesində şahidlər ifadə verib

Avqustun 29-da "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-nin İdarə Heyətinin sabiq sədri Cahangir Hacıyev və daha yeddi nəfərin işi üzrə məhkəmə prosesi davam etdirilib. C.Hacıyevlə yanaşı müxtəlif vaxtlarda Beynəlxalq Bankın Mərkəz filialının direktoru olmuş Anar Sultanov, Yusif Ələkbərov, həmin filialın müdiri olmuş İlqar Abdullayev, bankın Nəqliyyat filialının keçmiş direktoru Kənan Orucov, AFB Bankın Müşahidə Şurasının sədri Məmməd Cahangirov, "İnter Security"-nin keçmiş rəhbəri İbrahim Hüseynov və Fındıq Emalı Müəssisəsinin direktoru Azad Cavadov da var.

Musavat.com xəbər verir ki, hakim Əfqan Hacıyevin sədrliyi ilə keçirilən məhkəmə prosesində təqsirləndirilənlərdən Azad Cavadov dövlət ittihamçısının və vəkilin suallarını cavablandıraraq, təqsirləndirilən Azad Cavadov prokuror Fərid Nağıyevin suallarına cavab verərək bildirib ki, Beynəlxalq Bankın sabiq rəhbəri Cahangir Hacıyevlə tələbə yoldaşı olub. C.Hacıyevin dəvəti ilə Bakı Fındıq Emalı Zavodunda əvvəl direktor müavini, 2002-ci ildən isə direktor kimi fəaliyyət

göstərib. O, ifadəsində deyib ki, barəsində əvvəl cinayət işi açılıb. Həmin cinayət işi zavodda Vergilər Nazirliyi tərəfindən aparılan yoxlamalara görə olub. Bundan sonra ona cinayət işi açılıb. Azad Cavadov bankdan götürülən 17 milyon kreditlə həmin borcu ödəyib və bundan sonra cinayət işi açılıb.

A.Cavadov deyib ki, zavoda ümumi 60 milyonluq kredit götürülüb və həmin məbləğ müəssisənin genişləndirilməsinə sərf edilib və bank da pul-

ların xərclənməsinə nəzarətə həyata keçirib.

Qeyd edək ki, ittiham aktına görə, həmin pullardan 6 milyonunu mənimsənib. A.Cavadov deyib ki, heç bir mənimsəmədən söhbət gedə bilməz və pul ödənilməsi idi müəssisənin özü bankın girovunda idi. O qeyd edib ki, müəssisə sonradan "Aqrarkredit" QSC-nin nəzarətinə keçib. C.Hacıyev onun dediklərini təsdiqləyib. "Müəssisə ilə bağlı girov sazişi imzalanıb. Sonradan müəssisənin "Aqrarkredit"-in nəzarətinə keçməsi prezidentin müvafiq fərmanına uyğun olaraq baş tutub. Ancaq bu ittiham prezidentin fərmanına ziddir"- deyib C.Hacıyev qeyd edib.

C.Hacıyev A.Cavadovun tələb yoldaşı olduğunu, ona güvəndiyini və onun fəaliyyəti dövründə bankın kredit

borclarının ödənilmədiyini deyib. Sabiq bankir dostu ilə bağlı irəli sürülən 6 milyonluq mənimsəmə ittihamının cəfəngiyyət olduğunu bildirib.

Məhkəmənin davamında 14 nəfər şahid qismində dindirilib. Onlar "İnter Security" müəssisə şirkətinin işçiləri olub. Onlar rəhbərlik tərəfindən banka göndərilənlərini və götürülən kreditlərdən xəbərsiz olduqlarını deyiblər. Həmin şəxslər rəhbərliyin göstərişi ilə banka gedib sənədlərə qol çəkdiqlərini söyləyiblər. İfadə verən Zaur Soltəliyev deyib ki, şirkət rəhbərliyi tərəfindən çağırılıb və bankın "Nərimanov" filialına gedərək sənədlərə qol çəkib. O bildirib ki, nə üçün sənədlərə qol çəkdiyindən xəbərsiz olub. Növbəti ifadə verən şəxs Namiq Quliyev olub. O da bankın "Suraxanı" filialından sənədlərə qol çəkib. O qeyd edib ki, adına kredit götürülməsindən sonra xəbərdar olub. İfadə verən Zaur Xəlilov "İnter Security" şirkətində işlədiyini və rəhbərlik tərəfindən bankın "Nəqliyyat" filialına çağırıldığını, sənədlərə qol çəkdiyini qeyd edib. O deyib ki, kredit götürülməsindən xəbəri olmayıb.

Beynəlxalq Bankın nümayəndəsi Ağalar Ağashirinov

Cahangir Hacıyev

məhkəmə heyətinə arayıb təqdim edib. Təqdim edilən arayıda qeyd edilib ki, 211 milyon manatın 94 milyonunu Anar Soltəliyev, 45 milyon 813 minini İlqar Abdullayev, 16 milyonunu Kənan Orucov, 6 milyonunu Məmməd Cahangirov, 7 milyon 612 minini Azad Cavadov, 37 milyon 469 minini Yusif Ələkbərov, 39 milyon isə İbrahim Hüseynov tərəfindən mənimsənib. Və onlar buna görə müştərək məsuliyyət daşıyırlar.

Cahangir Hacıyevin vəkili Fəxrəddin Mehdiyev bildirib ki, cinayət işi ilə bağlı qərarlıq qalan əsas məqam iki zərərçəkmiş tərəfin tanınmasıdır. "Prezidentin fərmanı ilə Beynəlxalq Bankın səlahiyyətləri, problemlə kreditlərlə bağlı məsələlərin həlli "Aqrarkredit" QSC-yə verilib. Belə olan halda Beynəlxalq Bankın zərərçəkmiş kimi tanınması ziddiyyət təşkil edir. Biz məhkəmədən də xahiş edirik ki, Maliyyə Nazirliyi, Beynəlxalq

Bank və "Aqrarkredit" QSC tərəfindən imzalanmış çoxtərəfli müqavilələrin surəti və problemlə kreditlərlə bağlı sənədlərin surəti məhkəməyə təqdim edilib. Bu zaman yaranan suallara aydınlıq gəlsin. Biz bununla bağlı əvvəlki proseslərdə də vəsatətlər qaldırılmışıq. Ancaq baxılmamış saxlanılıb".

Şahid kimi ifadə verən Rəuf Şahbazov deyib ki, o təqsirləndirilənlərdən Azad Cavadovun işi ilə bağlı 10 nəfərin adına kredit götürülüb. Həmin şəxslər "İnter Security" şirkətinin işçiləri olub. Həmin kreditlər Bakı Fındıq Emalı Zavodu üçün götürülüb. Prokuror Fərid Nağıyev şahidə indi də adına bankda 107 min 800 manat pul olmasından xəbərinin olub-olmadığını soruşub. Rəuf Şahbazov deyib ki, nə bu puldan, nə də götürülən kreditdən xəbəri olmayıb.

Məhkəmə prosesi avqustun 31-də davam edəcək.

Avqustun 27-də bölgələrdə baş verən qısamüddətli qasırğa əhaliyə ciddi ziyan vurub. Tovuzda güclü külək bir binanın və bəzi evlərin dam örtüyünü uçurub, elektrik naqillərinə ziyan vurub. Ağdam, Bərdə və Tərtər rayonlarında qasırğa ağacları kökündən qopararaq elektrik naqillərinin üzünə salıb. Qubada və Şəkiddə isə yağın leysan yağışları ciddi fəsadlar törədib.

Mətbuatda gedən məlumatlara görə, yağış, şimşək və ardından bir neçə dəqiqəlik qasırğa Tovuzda dağıntılara səbəb olub. Güclü esən külək rayonun Sabir küçəsində yerləşən 5 mərtəbəli binanın dam örtüyünü uçurub, mərkəzi hissədə olan ağacları qırıb. Bu zaman Əlibəyli, Yuxarı Öysüzlü, Aşağı Quşçu, Azafılı, Bayramlı, Bozalqanlı kəndlərinə də xeyli ziyan dəyib. Az müddətli qasırğa sərhəd kənd olan Əlibəylidə 5 ailənin yaşayış evinin dam örtüyünü, elektrik xətlərini, Aşağı Quşçu kəndi ərazisində bir neçə ticarət mərkəzini, elektrik, rabitə xətlərini yararsız hala salıb.

"Yeni Müsavat"ın müxbiri iki gün öncə baş verən qasırğadan sonra Tovuzda vəziyyətin necə olmasını öyrənmək üçün yerli sakinlərlə əlaqə saxlayıb. Sakinlərin sözlərindən məlum olub ki, artıq 3-cü gündür ki, Tovuzun bəzi kəndlərinə elektrik enerjisi verilmir. Qasırğa nəticəsində elektrik xətlərinə ziyan dəydiyindən təmir-bərpa prosesi uzanıb və avqustun 29-da bəzi kəndlərin elektrik enerjisi bərpa edilib, bəzilərinə isə hələ də elektrikin verilişi bərpa edilməyib.

Tovuz rayonunun Yuxarı Öysüzlü kənd sakinləri hazırkı durumla bağlı qəzetimizə danışarkən bildirdilər ki, avqustun 27-də baş verən təbii fəlakətdən sonra kəndə elektrik enerjisinin verilməsi hələ də bərpa edilməyib. Qasırğa nəticəsində kəndlərə dəyən ziyanın gəlincə, yerli sakinlərin evlərinin damlarını zərər dəyib: "Elektrik xətlərinə ziyan dəyməsinin səbəbi dirəklərin və naqillərin köhnə olmasıdır. Uzun müddətdir elektrik naqilləri dəyişdirilmədiyindən kü-

Qasırğadan ziyan çəkənlərə kompensasiya veriləcəkmi?

«Azərişiq»: "Rayona yeni kabel xətləri və yeni transformator göndərildi, bərpa işləri yekunlaşır"
FHN: "Əhaliyə dəymiş ziyan hesablanır, kompensasiya üçün Nazirlər Kabinetinə göndəriləcək"

lök esən kimi xətlər qırılır və kəndlər işıqsız qalır. İndi 3 gündür həmin xətləri yeniləməyə çalışırlar, biz də 3 gündür ki, işıqsızıq. Ehtimal var ki, bu axşam bərpa ediləcək. Evlərə isə ciddi ziyan dəyməyib, ancaq ağaclar qırılıb, dam örtüyü qırılıb uçub".

Tovuzun Bozalqanlı kənd sakini isə qəzetimizə danışarkən qeyd etdi ki, artıq kəndə elektrik enerjisinin verilməsi bərpa edilib: "Elektrik bu gün bərpa ediləndir. Kəndə çox ziyan dəyib, yoxsulu çoxdur. Evlərin damı uçub, hasarlar uçub yıxılıb, açıq pəncərələr qırılıb tökülüb. İnsanlar 3 gündür çətin vəziyyətdədir. Kompensasiya verilməsi ilə bağlı da heç bir məlumat verməyiblər".

Bozalqanlı kəndinin sakini də bildirib ki, elektrik xətləri və dirəkləri köhnə olduğundan təkə güclü qasırğa olarkən deyil, adı külək esəndə də işıqlar sö-

nür, bu mənada əhali əziyyət çəkir.

Rayonlarda yaranmış duruma aydınlıq gətirən «Azərişiq» ASC-nin mətbuat xidmətinin rəhbəri Tanrıverdi Mustafayev də «Yeni Müsavat»a açıqlamasında təsdiqlədi ki, 3 gün ərzində kəndlər işıqsız qalıb: "Hazırda Tovuz rayonunun kəndlərinə qısamüddətli elektrik enerjisi verilir, sonra dayandırılır və təmir işləri aparılır. Avqustun 27-də baş verən təbii fəlakət zamanı transformatoru ildırım vurmuşdu, hazırda onu təmir edirik. Bəzi kəndlərdə isə xətlər qırılıb, onlar da bərpa edilir. Rayona yeni kabel xətləri və yeni transformator göndərildi. Neçə gündür ki, əməkdaşlarımız operativ şərətdə çalışır. Qasırğa çox böyük qəza yaratmışdı. 6-7 kənd işıqsız qalmışdı. Artıq işlər yekunlaşmaq üzrədir, yəqin ki, axşama qədər elektrik enerjisinin veril-

məsi bərpa ediləcək. Köhnə xətlər də tədricən «Azərişiq» ASC tərəfindən dəyişdirilir".

Qasırğadan ziyan çəkən əhalini narahat edən başqa bir məqam isə dəymiş zərərin qarşılığında onlara dövlət tərəfindən kompensasiyanın verilib-verilməyəcəyidir. Təbii fəlakət zamanı dəyən ziyanı görə kompensasiyanı kim və necə ödəməlidir?

Bu sualı cavablandıran hüquqşünas Müzəffər Baxış bildirdi ki, qanunda yalnız sığorta müqaviləsi olan əmlaklara dəymiş ziyanın ödənilməsi nəzərdə tutulur: "Əgər həmin evlər sığortalansa, sığorta təşkilatları onlara dəymiş ziyanı görə kompensasiya ödəməlidir. "Məcburi sığorta haqqında" Qanuna görə, rayon yerlərində 15 min manata qədər ödənilməlidir. Əgər kimlərsə daşınmaz əmlaklarının sığortası ilə bağlı sığorta şirkətləri

ilə müqaviləsi varsa, onlara sığorta ödəniləcək. Əgər sığorta müqaviləsi yoxdursa, dəymiş ziyanın ödənilməsi ilə bağlı qanunda hər hansı maddə nəzərdə tutulmayıb. Bəzən dövlət özü insanlara dəymiş ziyanın böyük həcmdə olmasını nəzərə alaraq, müəyyən proqramlara əsasən ziyan çəkmiş şəxslərə köməklik göstərir. Zəlzələ, təbii fəlakət, sel daşqınları zamanı bir çox hallarda hökumət bu addımı atır. Nazirlər Kabineti bununla bağlı qərar qəbul edir və bunun əsasında həmin insanlara köməklik göstərilir. Ancaq orada şübhəli məqamlar da çox olur. KİV-də yer alan məlumatlara görə, belə kütləvi proqramların həyata keçirilməsi zamanı bir qayda olaraq, proqramı həyata keçirən qurumlar dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsaitlərin əksər hissəsini mənimsəyirlər, insanlara da cüzi miqdarda köməklik göstə-

rir. Bu Azərbaycan reallığıdır və ölkənin ictimai şüuru da bunu qəbul edir. Əhali deyir ki, bizə az miqdarda nəşə ver, adıma isə nə qədər istəsən yaz və mənimsə. Əgər Nazirlər Kabineti xüsusi bir qərar qəbul etməsə və ya həmin şəxslər daşınmaz və daşınmaz əmlaklarını sığorta etdirməyiblərsə, onlara heç bir kompensasiya ödənilməyəcək".

Qasırğadan ziyan çəkmiş kəndlilərə kompensasiyanın verilib-verilməyəcəyi ilə bağlı Fövqəladə Hallar Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Oqtay Bayramov «Yeni Müsavat»a açıqlamasında bildirdi ki, hazırda dəymiş ziyanın qiymətləndirilməsi prosesi aparılır: "Təbii fəlakət baş verən zaman yerli icra hakimiyyətlərinin rəhbərliyi ilə fəlakətdə hallar komissiyası yaradılır və bizim də ekspertləri orada iştirak edir. Onlar dəymiş ziyanla bağlı araşdırma aparır, arayışlar təqdim edir. Həmin arayışlar Nazirlər Kabinetinə təqdim olunur, Nazirlər Kabineti də öz növbəsində kompensasiya verilməsi ilə bağlı hansı tədbirlərin görülməyini müəyyənləşdirir. Onlar sonrakı proseslərdir. Hələ ki dəymiş zərərin qiymətləndirilməsi prosesi gedir. Bunu da rayonların fəlakətdə hallar komissiyaları aparır. Kompensasiyanın verilməsinə gəlincə, bununla bağlı xüsusi standartlar var, qiymətləndirmə aparıldıqdan sonra ona uyğun olaraq Nazirlər Kabineti müəyyənləşdirir".

□ **Nərgiz LİFTİYEV**

Manatın məzənnəsi yaxın zamanlarda sabitləşməyəcək

Ekspertlər kəskin devalvasiya ehtimalını istisna etməməklə yanaşı, manatın dəyərdən düşməsinə qaçılmaz hesab edirlər; "sentyabrdan etibarən dolların dəyəri azalacaq"

Manatın devalvasiyası yenidən gündəmə gəlib. Bir tərəfdən bankların əksəriyyəti dollar satışını tamamilə dayandıraraq, bəzi banklar isə xeyli məhdudlaşdırıb. Bunun nəticəsində "qara bazar" fəallaşmış və adekvat olaraq hökumətin ona qarşı inzibati tədbirləri güclənib. Paytaxtda bir müddət öncə fəallığı başlanan tək-tük valyutadayişmə məntəqələri də bağlanıb.

Yeni atılan bütün addımlar yeni devalvasiyaya zəmin hazırladığından xəbər verir. Manat isə hər gün dollar qarşısında dəyər itirir. Həmçinin FED rəhbərlərinin uçot dərəcələrinin artırılması ilə bağlı açıqlamasından sonra dolların daha da möhkəmlənəcəyi istisna edilmir. Bəs görəsən, ölkənin valyuta bazarında yaşanan həyəcan fonunda hökumətin atdığı son addımlar manatı xilas etmək üçün yetərli olacaqmı? Və ya biz qarşıdakı dövrdə manatın nə qədər ucuzlaşmasının şahidi olacağıq?

"Yeni Müsavat"ın suallarını cavablandıran iqtisadçı ekspert Rəşad Həsənov bildirdi ki, "qara bazar" lağv olunsay, valyutadayişmə məntəqələri bağlansa da bu yolla manatın ucuzlaşmasını saxla-

maq mümkün olmayacaq: "Bu günə qədər aparılan inzibati tədbirlər də onu göstərdi ki, bunlar manatın məzənnəsinin qorunub saxlanılması üçün yetərli deyil. Qanunsuz dollar satışları ilə məşğul olan şəxslərin fəaliyyətinin dayandırılması və cəzalandırılması təbii bir prosesdir və qəbul olunandır. Bildiyiniz kimi, ötən ilin dekabr devalvasiyasından sonra Azərbaycanda fiziki şəxslərin valyuta satışı ilə məşğul olmasına məhdudiyət qoyulub. Bu istiqamətdə fəaliyyət göstərən şəxslər haqqında cəza tədbirləri görülməlidir. Lakin bu yolla manatın məzənnəsinin saxlanılmasına nail olmaq mümkün deyil. Qanuni şəkildə valyuta satışını həyata keçirən banklar valyuta satmırsa, satışa məhdudiyət tətbiq edirsə, o za-

man vətəndaşın əl atacağı ikinci yol qara bazardır. Əgər qara bazarda da dollar almaq mümkün olursa, o zaman vətəndaş və biznes subyektləri çətin vəziyyətə düşəcək və fəaliyyətlərində dollara tələbatı ödəyə bilməyəcəklər".

FED rəhbərlərinin faizlərin artacağı ilə bağlı açıqlamalarının dollar-manat münasibətlərinə təsirine gəlincə, ekspert bildirdi ki, bu açıqlama bazara informativ təsirini çox gözlətməyəcək:

"Bir müddət öncə FED rəhbərləri uçot dərəcələrinin artırılması ilə bağlı fikirlər səsləndirmişdilər. Son toplantıda da uçot dərəcəsinin qaldırılması ehtimalı 50 faizdən çox qaldı. Bu da valyuta bazarında dolların möhkəmlənməsinə səbəb oldu. Bu informasiyanın verilməsi şənbə-bazar gününə düşdü üçün növbəti ilk iş günü bahalaşma daha çox hiss olunacaq. Bu proses sentyabr ayında baş tutacaq toplantıya

qədər davam edəcək. Bu toplantıda təxminən 80 faiz ehtimalla uçot dərəcələri artırılmayacaq, ilin sonunda baş tutacaq toplantıya saxlanılacaq. Faizlərin artırılması böyük ehtimalla dekabr ayında baş tutacaq. Məhz bu səbəbdən sentyabr ayına qədər bahalaşan dollar növbəti dövrdə zəifləyəcək. Daha sonra isə dekabr ayının əvvəllərindən etibarən dollar bahalaşmağa başlayacaq".

Manatın taleyi ilə bağlı mövcud vəziyyəti dəyərləndirən iqtisadçı ekspert Qubad İbadoğlu da sosial şəbəkədəki paylaşımlarında bütün iqtisadi şərtlərin manatın əleyhinə olduğunu vurğulayıb.

İqtisadçı bildirdi ki, bazarda dollara tələb artıb və bu, manata təzyiq edən əsas amildir: "Hazırda valyuta bazarında gərginlik artıb. Bunu şərtləndirən amillər arasında bankların sürətlə bağlanmasıdır. Sonra bu sistemə olan etibarın, hər gün dəyərini itirdiyinə görə manata olan inamın azalmasıdır. Eləcə də son vaxtlar sabit artım nü-

mayış etdirən kənd təsərrüfatında məsərəfləri manatla olan təsərrüfat adamlarının əldə etdikləri qazanclarını dollara dəyişdirməsi, yeni tədris ilinin başlaması ilə əlaqədar olaraq xaricdə təhsil haqlarının ödənilməsi, yay məzuniyyətləri zamanı xaricə gedənlərin sayının artması, ən başlıcası isə kommersiya banklarının valyuta ilə əməliyyatları üzrə manipulyasiyaları, son dövrlər ölkədən kapitalın çıxarılmasının sürətlənməsi ilə izah etmək olar. Bu şərtlərlə manatın məzənnəsinin yaxın zamanlarda sabitləşəcəyini gözləməyə dəyməz.

Odur ki, AMB-nin 3 seçimi var. Ya hazırkı ssenari üzrə manatın məzənnəsinin kiçik, lakin artan templərlə azaltmaq, ya fasiləli kəskin devalvasiya, ya da manatı çevik və üzən məzənnə siyasəti ilə azad bazanın öhdəsinə buraxmaq. Bu üç yolun hamısı manatın dəyərini itirməsinə aparır. Hər 3 yolun sonu manatın gerçək məzənnəsinin formalaşmasına bitir".

İqtisadçıların açıqlamalarından məlum oldu ki, onlar kəskin devalvasiya ehtimalını istisna etməməklə yanaşı, manatın dəyərdən düşməsinə qaçılmaz hesab edirlər.

□ **Nərgiz LİFTİYEV**

Ləğv edilmiş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin Energetika və Nəqliyyat Sahələrində Təhlükəsizlik Baş İdarəsinin sabiq rəisi, general-mayor Akif Çovdarovun internetdə yayılmış sonuncu şəklində otağında at fiquru xüsusi olaraq gözə çarpar. Bu cür fiqurlara yalnız Akif Çovdarovun deyil, bir çox məmurların otaqlarında rast gəlinir. İnanca görə, at fiquru insana uğur, bərəkət gətirir. Nal (mütləq yuxarı istiqamətdə olmalıdır) isə bərəkət, xoşbəxtlik, ailə səadətini əlamətidir. At nalının bədnəzəri qaytarması barədə inanclar da mövcuddur.

Azərbaycanda məmurların, vəzifəli şəxslərin otaqlarında daha çox istifadə etdikləri fiqurlar at, fil, qartal və şirdir. Bunların da hər birinin öz mənası var. Məsələn, qartal dövlət-hakimiyyət, iqtidar, sonsuz qüvvət, xilas-karlıq anlamında anılır. Fil isə yüksək mövqe, xoşbəxtliyi və zənginliyi özündə təcəssüm etdirir. Şir simvolu çox əski çağlarda fədakarlıq və qanuna həsr olunan şəbihlər əsasında formalaşmış, ilahi hakimiyyəti, gücü, himayədarlığı və müdafiəni bildirirdi.

Ümumiyyətlə, nəinki Azərbaycanda, bir çox ölkələrdə prezidentlərin, məmurların, jurnalistlərin, yazıçıların otaqlarında müxtəlif fiqurlar və rəmlər olur. Kimisi başının üzərində qılınc, kimisi dəvə, kimisi qoç buyuz, kimisi fil, kimisi isə at saxlayır. Bu cür inancın Çinə aid olan qədim Fen-şuy elmindən gəldiyi bildirilir. Fen-şuyun 4 min il yaşı olsa da, təsir gücü sınırlıdır. Müxtəlif xalqların nümayəndələri qədim çin elmindən bu gün də geniş yararlanırlar. Elə fiqur və rəmlər var ki, hətta ondan çoxlu pul, gəlir əldə etmək məqsədilə istifadə edilir. İnsanlar düşünür ki, həmin fiqur və rəmlər onların qazancının artırılmasına təsir edə bilər. Məsələn, mirvari üstündə oturan və ağ-

zında dəmir pul saxlayan qurbağa ən güclü rəmzlərdən hesab olunur. Pulu cəlb etmək üçün pul ağacı, tısbığa, çin dəmir pullar, yelkənli gəmi rəmzlərindən istifadə olunur. Fen-şuy fəlsəfəsinə görə vəzifəsində uzun müddət qalmaq, uğur və çoxlu pul qazanmaq üçün həddindən artıq isinən otaqda oturmamalı, oturduğunuz kreslonun kürəyi qapıya tərəf olmamalı, bol pul qazanmaq üçün isə otağınızda kiçik şalalə olması şərtdir.

Azərbaycanda kimin öz otağında hansı simvolu, fiquru saxladığını və onun hansı mənanı daşdığını öyrənmək üçün əlimiz çatan bir neçə tanınmış şəxslə əlaqə saxladım.

“Gündəlik Teleqraf” Media Qrupunun rəhbəri Aynur Camalqızı otağında bir çox simvollar olduğunu və onların uğur gətirdiyinə inandığını dedi: “Mən fiqurların, simvolların uğur gətirəcəyinə inanıram. Mənim otağında bu cür fiqurlar çoxdur. Bu fiqurlar mənə hədiyyə olduğu üçün mən onları otağında saxlayıram. Bütövlükdə götürəndə isə bu cür inancın insanlara hörmətlə yanaşdır. Çünki düşünürəm ki, onların insanların həyatında hansısa rolu var. Məsələn, alma fiqurunun uğur gətirməsi haqqında lap qədimdən fikirlər mövcuddur. At,

Yazarlar otağında hansı fiqurları saxlayır?

Aynur Camalqızı: “Mənim otağında nar fiquru var-bu, ruzinin bolluğuna bir işarədir”

fil fiqurlarının da insana uğur, şans gətirdiyi haqda mənim məlumatım var. Bütövlükdə yenə də deyim ki, kim bunlara inanır və bu fiqurları öz otağında saxlayırsa, mən onlara hörmətlə yanaşıram. Hər halda, bu, illərlə, əsrlərlə sınılanmış bir şeydir. Fen-şuy fəlsəfəsi də, açığı, mənim üçün çox cazibədar görünür. Onunla bağlı nə informasiya əlimə keçsə oxuyuram və düşünürəm ki, hər halda, bundan istifadə etmək lazımdır. Məsələn, insanlar qoluna qırmızı rəngdə ip və yaxud da qırmızı kəməri bağlayırsa, bu insanı gözədən, nəzərdən qoruyur. Düşünürəm ki, bu cür inanclar, hər halda, in-

Rəşad Məcid: “Bəlkə də mənim otağında bu cür fiqurlar var”

sanların həyatını rəvnəqləndirir”.
A. Camalqızı otağında hər bir fiqurun onun üçün ayrıca bir mənası olduğunu dedi: “Mənim otağında nar fiquru var. Mən düşünürəm ki, bu, ruzinin bolluğuna bir işarədir. Bunu mənə bir dostum hədiyyə edib. Mən də onu həvəslə öz otağında yerləşdirmişəm. Belə fiqurlarım çoxdur. Bundan başqa, otağında çoxlu Quran kitabları var. Daha sonra Qurani qoymaq üçün qablar var. Hər biri mənə əziz dostlarımdan, həmkarlarımdan hədiyyə olduğu üçün onları otağında saxlayıram”.
“525-ci” qəzetin baş redaktoru Rəşad Məcid isə bu

Həmid Herişçi: “Məndəki əsas fiqur səkkizbucaqdır”

cür fiqurlara və ya rəmlərə da elə də diqqətlə yanaşmadığını dedi: “Bəlkə də mənim otağında bu cür fiqurlar var. Mən heç onlara fikir verməmişəm. Elə insanlar var ki, buna inanırlar. Hansısa fiquru, rəmzi sınıyırlar, bu, onlara həyat yollarında kömək olub. Amma mən elə şeylərə inanmıram”.
Yazıçı-publisist Həmid Herişçi isə otağında səkkiz bucaq saxladığını dedi: “Məndəki əsas fiqur səkkiz bucaqdır. Bilirsiniz ki, Bakının Maşağa kəndində “Səkkiz qapı” adlı bir ziyarətəhə var. Cənnətin də səkkiz qapısı olduğu deyilir. Riyaziyyatda da 8 törədicə rəqəmdir.

Yeni 8 bucağa, 8 rəmzinə çox böyük inam bəsləyirəm. Məndə bununla bağlı çoxlu nadir əşyalar var. Onları çox dəyərləndirirəm. Özüm də 8-ci mikrorayonda yaşayıram. Yeni təsəvvür edin ki, mənə nə varsa, 8 rəqəmi ilə bağlıdır. Uşaqlıqda evimin yanından 8 saylı trolleybus gedirdi. İndi də o, avtobus kimi bərpa olunub. Həm də bizim məhəlləyə gedən məşhur nəqliyyat vasitəsinin nömrəsi də 88-dir. Qədimlərdə avtobus nömrələrində belə bir anlayış var idi ki, 88 şəhərin başına fırlanan anlamında idi. Axı 8 rəqəmi daire vurur. O rəqəmlərin hamısı mənim ətrafımdadır, bu rəqəmə sevgim var. Həm də ölkəmizin də tarixi 8 rəqəmi ilə bağlıdır. Bizim xalqımız xalça toxuyan xalq olub. Buna görə də biz istəsək də, istəməsək də bizdə həmişə rəmlərə böyük etiqad olub. Çünki xalça başdan-ayağa rəmsiz deməkdir. Azərbaycan xalqı rəmzi mənalara sevin xalqdır. Azərbaycan xalqının hələ də öyrənilməyən böyük simvol dünyası var. Bunların içərisində isə ən məşhuru butadır. Mən bildiyimə görə, 100-ə yaxın buta var. Kəsülü butalar, müharibə, sülh butası və sairə”.

□ Günel MANAFLI

Mühacir axını üçün yeni “qapı” - dil kursları..

Azərbaycandan Avropaya illər öncə başlanan mühacir axını son illərdə pik həddə çatıb. Əgər 2003-cü illərin əvvəllərindən etibarən bunu daha çox siyasi təqiblər səbəbi ilə edənlər çox idisə, indi əmək miqrantlarının sayı artıb. Amma onların özlərini bu cür adlandırmırlar. Çünki öz ölkəsini yüksək qazanc, firavan həyat üçün tərk edənlərə çox nadir hallarda Avropa öz qapılarını açır.

“Yeni Müsavat” bu mövzuda bir neçə dəfə araşdır-

Dil öyrənmək adı ilə xaricə gedənlərin böyük əksəriyyəti geri qayıtmır

ma hazırlayıb. Siyasi mühacir adı ilə ölkəni tərk edənlərin böyük əksəriyyətinin siyasətdən, siyasi fəaliyyətdən anlayışı olmaması artıq bir faktır. Onlar bir çox hallarda müxalifət partiyalarından bilet əldə etməklə, özlərinə süni “zülmkəş” obrazı yaratmaqla Avropaya yol tapa biliblər. Amma dediyimiz kimi, bu, keçmişdə qalıb. Artıq Avropa da belə ya-

lanlara inanmır, saxta mühacir dalğasının qarşısını almaq üçün önleyici tədbirlər, yoxlamaların sayı maksimuma çatıb. Bundan başqa, xarici ölkələrin Azərbaycandakı səfirliklərində də viza müraciətlərinə asanlıqla rəzillik verilmir.

Artıq ölkədən mühacir axını üçün yeni bir “qapı” açılıb. Son illər Azərbaycanda fəaliyyət göstərən

dil kursları daha çox bu məqsəddə xidmət göstərir. Belə ki, “xaricdə dil kursları”, “xarici ölkələrdə dil bilgilərinizin təkmilləşdirilməsi yolları” adı ilə qarşınıza çıxan əksər elanlar mühacirətə açılan qapının açarıdır. Belə ki, sözdə təhsil üçün xaricə gedənlərin böyük əksəriyyəti getdiyi ölkədə qalmaq üçün kurslara müraciət edir. Çünki xa-

rici ölkələrin səfirlikləri bu punkt üzrə müraciət edənlərə viza verilməsində problem yaratmır. Əksinə, kursların xarici ölkə səfirlikləri ilə əlaqələri normal səviyyədə olur və onların göndərişi ilə müraciət edən “tələbələr” asanlıqla viza əldə edirlər.

Amma bu yazdıqlarımız bir-iki ay öncəyə qədər idi. Artıq səfirliklərdə də “mühacirətin yeni forması” barədə məlumatlar var. Ona

görə də dil kurslarından göndərilən müraciətlər ləngidilir, xaricdə dil öyrənmək üçün viza almaq istəyənlərin işi çətinləşib. Ölkədə son dövrlər sayı sürətlə artan dil kurslarının fəaliyyəti də bu məqsəddə araşdırılmağa başlanıb. Araşdırma çərçivəsində onların xaricə yolladıqları tələbələrin geri qayıtma faizi, ordaki durumları da müəyyən ediləcək.

□ Sevinc TELMANQIZI

İŞİD-in tərkibində vuruşanlar məhkəmədə ifadə verib

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində İŞİD-in tərkibində vuruşmaqda təqsirləndirilən Elbrus Əzizov, Namiq Quliyev, Rasim Bədəlov, İlahi Əzizov, Babək Şirinov, Elman Mirzəbəyov və Əfqan Şamxalovun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi davam etdirilib...

Hakim Səbuhi Hüseyinovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə həmin şəxslərni və heç bir təlimlərdə iştirak etmədiklərini bildirdilər. Onlar Suriya-

Məhkəmənin növbəti iclası sentyabrın 5-nə təyin edilib.

Qeyd edək ki, ləğv edilmiş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi (MTN) tərəfindən həyata keçirilmiş antiterror tədbirləri nəticəsində, Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmələr və ya qruplar yaratma, eləcə də onların yaradılmasında və fəaliyyətində iştirak etmə, onları silahla, döyüş sursatı ilə, partlayıcı maddələrlə, hərbi texnika ilə, yaxud əsgəri ləvazimatla təchiz etmə, həmçinin Azərbaycan Respublikası vətəndaşları və ya Azərbaycan Respublikasında daimi yaşayan vətəndaşlığı olmayan şəxsləri dini məzhəbləri yaymaq, dini ayinlərin icrası adı altında, dini düşmənçilik zəminində Azərbaycan Respublikasının hüddularından kənarında aparılan silahlı münaqişələrə cəlb etmə, yaxud bu məqsədlə döyüş təlimləri keçmə, yaxud həmin məqsədlə fəaliyyət göstərən sabit qrup yaratma, eləcə də həmin qruplarda, təlimlərdə və ya silahlı münaqişələrdə iştirak etmə və digər hüquqazidd əməllərinin törədilməsinə görə Azərbaycan Respublikasının və

təndaşları - Heydərov Zaur Naib oğlu, Əzizov Elbrus Nurməmməd oğlu, Talıbov Vaqif Musa oğlu, Ağcabəyov Rufan Şərəfəddin oğlu və İsmayilov Elşən Aydın oğlu şübhəli şəxs qismində tutulublar.

Faktlarla bağlı MTN İstintaq Baş İdarəsi tərəfindən Cinayət Məcəlləsinin 12.1, 279.1-ci və 283-1.3-cü maddələri ilə cinayət işləri başlanılıb.

Heydərov Zaur Naib oğlu, Əzizov Elbrus Nurməmməd oğlu, Talıbov Vaqif Musa oğlu, Ağcabəyov Rufan Şərəfəddin oğlu və İsmayilov Elşən Aydın oğlu təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb olunaraq məhkəmənin qərarları ilə barələrində həbs-qətimkan tədbirləri seçilib.

Müəyyən edilib ki, Z.Heydərov, E.Əzizov, V.Talıbov, R.Ağcabəyov və E.İsmayilov 2013-2015-ci illər ərzində müxtəlif vaxtlarda Suriya Ərəb Respublikasının və İraq Respublikasının ərazisində həmin dövlətlərin, habelə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmayan ayrı-ayrı silahlı birləşmələrin, o cümlədən İŞİD, "Cəbhəül-Nusra" və "Cundu Şam" terrorçu təşkilatlarının fəaliyyətində iştirak ediblər.

Maşallah Əhmədovun cinayət işi yenidən ibtidai istintaqa qaytarılıb

Dələduzluqda təqsirləndirilən tanınmış futbolçu Maşallah Əhmədovun cinayət işi yenidən ibtidai istintaqa qaytarılıb. "Report"un əldə etdiyi məlumata görə, sabiq futbolçunun ötən həftə ibtidai istintaqı yekunlaşaraq Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə göndərilib.

Lakin prokurorluq cinayət işinin ibtidai istintaqa qaytarılması barədə qərar çıxarıb. İş yenidən ibtidai istintaqda araşdırılacaq.

Qeyd edək ki, M.Əhmədov 2015-ci ilin dekabr ayının 14-də Binəqədi Rayon Polis Şöbəsinin əməkdaşları tərəfindən saxlanılıb. İlk məlumata görə, bizneslə məşğul olan "Neftçi"nin keçmiş futbolçusu Bakıda bir neçə nəfərə 150 min manatdan artıq dəyərdə xaricdən daş plitə gətirəcəyini vəd edib. Lakin M.Əhmədov sözüünə əməl etməyib, həmin şəxslərin pulunu da qaytarmayıb.

Dekabrın 16-da Binəqədi Rayon Məhkəməsində M.Əhmədov barəsində üç ay müddətinə həbs-qətimkan tədbiri seçilib. Qərardan narazı qalan veteran futbolçu apelyasiya şikayəti ilə Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə müraciət edib. Lakin apelyasiya şikayəti təmin edilməyib.

Dekabrın 30-da isə Binəqədi Rayon Məhkəməsi M.Əhmədov barəsində seçilmiş həbs-qətimkan tədbirini ləğv edib. Tanınmış futbolçu ev dustaqlığına buraxılıb.

Xatırladaq ki, Azərbaycan futbolunun ən güclü hücumçularından olan M.Əhmədov 1959-cu ildə Gəncədə anadan olub. O, 1977-ci ildən "Neftçi" klubunda oynayıb. M.Əhmədov 1995-ci ildə əsas milli komandada məşqçi, U-21-də isə baş məşqçi funksiyasını yerinə yetirib. O, 2008-ci ilin dekabrından etibarən İsgəndər Cavadovun rəhbərlik etdiyi Azərbaycan Regional Futbol Federasiyaları Assosiasiyasının vitse-prezidentidir.

İki gündə 10 mindən çox sürücü radara düşüb

Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi avqustun 27-28-də ölkə üzrə keçirilən reydlərin nəticələrinə dair məlumat yayıb. İdarədən "Report"a verilən məlumata görə, yol hərəkəti qaydalarının pozulması, nəqliyyat vasitələrinin sərxoş vəziyyətdə idarə edilməsi hallarının qarşısının alınması istiqamətində DİN-in Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi tərəfindən reydlər ötən həftə də davam etdirilib.

Respublika ərazisində təkəşən və bazar günlərində bütövlükdə 22 mindən artıq yol hərəkəti qaydasının pozuntusu aşkar edilib ki, onlardan da 10 mindən çoxu foto və ya video qeydiyyat funksiyalarına malik xüsusi texniki vasitələrin köməyi ilə aşkarlanıb.

Qalan 12 mindən çox qayda pozuntusu yol hərəkətinə nəzarəti həyata keçirən dövlət yol polisi qurumlarının əməkdaşları tərəfindən aşkarlanıb ki, onlardan da 163-ü nəqliyyat vasitəsinin sərxoş vəziyyətdə idarə edilməsi faktlarıdır. Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi bir daha nəqliyyat vasitələrinin sürücülərindən yol hərəkəti qaydalarına ciddi əməl etmələrini tələb edir.

Elan

Qəbələdə bağ sahibi olmaq istəyənlərin nəzərinə!

Qəbələnin gözəl ərazisi olan Vəndam kəndində yola yaxın, dağın ətəyində, meyvə ağacları ilə dolu 54 sot torpaq sahəsi satılır. Hissə-hissə də (6 sot) almaq mümkündür.

Əlaqə telefonu: (050) 371-01-60, (070) 335-90-15

Kişilər!!! Axırmıçı şans!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenomasi (vəzidə düyünlərin amala gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyünməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızılı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən öyilməsi (Peyroni xəstəliyi)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalqlar və ağırlaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda iken və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunların dərmansız müalicəsi

Həkimə zəng etmək üçün (saat 11.00-dan sonra)
Tel: (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com doktor Vaiz Səmədov.

Bu ildən etibarən Azərbaycanda turizm deyəndə ağla ilk olaraq ərəb turistlər gəlir. Şəhər mərkəzinə çıxırsan - onlar, istirahət zonalarına gedirsən - yenə onlar. Bu yay paytaxtdan çıxma bilməyənlər daha çox şəhərin mərkəzində ərəb turistlərin "firtına"sına şahid oldu. Bahalı kafələrdə, lüks çayxanalarda onların necə "mədəni istirahət" etdiklərinin şahidi olan sakinlər turizm bölgələrində olanlardan bixəbərdir.

Jurnalist həmkarımız, tanınmış yazar **Aygün Muradxanlı** bu həftə sonu ölkənin şimal bölgəsinə səfəri zamanı ərəb turistlər və sonuncuların ölkə turizminə necə təsir göstərməsinin şahidi olub. "Yeni Müsavat"a açıqlamasında A.Muradxanlı dedi ki, bir neçə aydır Azərbaycana ərəblərin axınını müşahidə edirik: "Hələlik "niyə məhz ərəblərə yaşıl işıq yandırılıb" sualına cavab tapa bilməmişəm. Düşünürəm ki, bu yalnız biznes maraqları ilə bağlı deyil. Məsələnin sırf turizm tərəfini götürsək, təbii, bu, ölkəyə ciddi paraların gəlməsi deməkdir. Azərbaycanın faktiki sükunətində içərişində olan bahalı turizm kompleksləri ərəblərin hesabına son aylar canlanıb. Qiymətlərinə görə Azərbaycan vətəndaşlarının xəyal etdikləri hotellər, istirahət, əyləncə mərkəzləri ərəb turistlərlə dolub-daşır. Bu tendensiyanı həm Bakıda, həm də bölgələrdə müşahidə etmək mümkündür. Hotellərdən restoranlara, taksi şirkətlərinə, alış-veriş mərkəzlərinə qədər böyük bir xidmət şəbəkəsi bu axından razıdır".

Müsaibimiz dedi ki, ölkə

içerisində istirahət etmək istəyən vətəndaşlarına bu "ərəb açılımı" o qədər də əl vermir. Bunun birinci səbəbi heç şübhəsiz ki, qiymətlərin yüksəlməsidir: "Son iki gündə Azərbaycanın şimal bölgəsinə aid bir neçə rayonda gördüklərimiz belə deməyə əsas verir. Şamaxı, İsmayilli, Qəbələ və Qaxda xidmətlərin ən azı 40-50 faiz bahalaşdığını gördük. Restoranlarda, istirahət mərkəzlərində boş yer tapmaq faktiki mümkün deyil. Xidmət obyektləri yerli müştərilərə xidmət etməkdənsə ərəbləri qonaqlamağı üstün tutur. Səbəb isə aydındır - ərəb turist qrupları yetərincə böyükdür və onlar yerlilərdən fərqli olaraq 3 nəfərə 1 porsion qarışıq kabab sifariş etmərlər, onların masasında sözün əsl mənasında barmaq basmağa yer olmur. Bu səbəbdən restoranlar kiçik yerli qrupları "yerimiz yoxdur" bəhanəsi ilə geri qaytarırlar - ətraf ərəb qaynaşır, müştəri problemi olmayacağına əmindirlər".

Həmkarımız bəzi restoranlarda özünü göstərən ikili standartlardan danışdı. Dedi ki, Qəbələnin bəzi restoranları artıq ikili menyü qiymətlərinə

Ərəb turistlər bölgələrdə ciblərini daha geniş açıb

8-12 nəfərlik qruplarla gələn ərəb turistlər bir nahar üçün azı 500-700 manat arası hesab ödəyirlər

keçib - yerlilər və ərəblər üçün qiymətlər fərqlidir: "Məsələn, "Orman" restoranında 1 şiş kabab ərəblər üçün 7, yerlilər üçün 5 manata təklif olunur. Şiş deyəndə ki, söhbət cəmi 2 tikə kababdan gedir. Toyuqlu-tərəvəzli sac isə yerlilər

üçün 25, ərəblər üçün 45 manatdır. Ofisiantlar deyir ki, hələ heç bir ərəb qiymət məsələsindən şikayətçi olmayıb. Yeməkləri bəyənsələr, xidmətlərdən təkrar istifadə edirlər. Daha çox 8-12 nəfərlik qruplarla gələn ərəb turistlər bir nahar üçün

azı 500-700 manat arası hesab ödəyirlər. Bu gəlirlər başqa bir tendensiya yaradıb - ərəblərin əyləşdikləri masaların başına pərvanə kimi dolanan ofisiantları yerli müştərilər çıraqla axtarırlar. Necə deyirlər, xidmət səviyyəsi yenə də sıfırın altındadır. Turizm obyektləri bizneslərinə daha keyfiyyətli və arzuolunan brend yaratmaq prinsipi üzərində yox, real imkanlar daxilində daha çox gəlir əldə etmək üzərində qurur. Görünən odur ki, Azərbaycan vətəndaşları yaxın illərdə də daxili turizmin həddən artıq bahalaşması səbəbi ilə Gürcüstanda dincəlməyə üstünlük verəcək. Ərəb turistlər oraya da güclü axın edir. Ancaq Gürcüstan turizmi hələ Azərbaycandakı kimi yağmaçı siyasətə keçməyib".

Bu məsələdə diqqəti çəkən bir başqa nüans da ərəb axınının turizmin inkişafına təsir göstərməyəcəyi ilə bağlı təzisdır. Belə ki, ərəblərin daha çox axın etdiyi dəbdəbəli restoranların, istirahət mərkəzlərinin hakimiyyətə qədərki oliqarxlara məxsus olması və sonuncuların isə dövlətə vergi ödəməməsi bilinən gerçəkdir. Bu halda da dövlət büdcəsinə ciddi dəstək olacağı ilə bağlı təzislər özünü doğrultmur.

Amma diqqəti çəkən əsas nüans sırası vətəndaşların, xüsusən də xidmət sektorunda çalışanların bu ərəfədə bir qədər qazanacağıdır. Tutaq ki, ofisiant bəxşışdən, taksi sürücüsü səxavətli sərnəşindən, satıcı turist alıcıdan... Bunlar da əhalinin necə faizini təşkil edir? Əsas sual həm də budur.

□ **Sevinc TELMANQIZI**

"Məktəbli yarmarkaları"nın təşkili çox vacibdir"

"Bu həm qiymətlərin ucuzlaşmasına, həm də nəzarətin güclənməsinə səbəb olacaq"

Yeni dər ilinin başlanmasına təxminən 3 həftə qalıb. Övladını məktəbə yola salmağa hazırlaşan valideynləri yenə də qayğı və problemlər öz çənginə alıb. Qiymətlərin yüksək olması, insanların maddi vəziyyətinin övladlarının təhsil xərclərini ödəməkdə çətinlik yaratması hər dəfə yazılıb müzakirə edilərsə də, heç bir müsbət dəyişiklik baş vermir. Əksinə, qiymətlər hər il daha da bahalaşır. Bu ildə məktəbli ləvazimatlarının qiymətində 30 faiz artım var. Ötən illərdə 25-35 manata satılan məktəbli forması (köynək və jaket) bu il 35-40 manata satılır.

məyə əsas verir. Təbii ki, məktəbli forması ilə iş bitmir. Bunun çantası, qələmi, dəftəri, əlavə test kitabçaları, iş dəftəri və sairə var. Elə valideynlər var ki, məhz maddi imkana görə övladını məktəbə yola sala bilmir. Məsələn, Şəkiddə olarkən söhbətəldiyimiz bir neçə valideyn rayonlarda vəziyyətin daha ağır olduğunu deyirdi. **Valideyn Aynur Məmmədova 2 övladının bu il məktəbə getməli olduğunu, amma onları necə yola salacağını bilmədiyini deyirdi:** "Oğlum keçən il getməli idi. Maddi vəziyyətin çətinliyinə görə qoya bilmədik. İndi bu il həm oğlum, həm də qızım məktəbə getməlidir. Mən hər iki uşağa 65 manata məktəbli

formasını necə alım? Elə aylıq gəlirimiz 300 manatdır. O pulun 200 manata yaxını tək məktəbli formasına gedəcək. Hələ bunun ağı köynəyi, ayaq-qabısı da var".

Paytaxtda da vəziyyət eynidir. Söhbətəldiyimiz alıcılar, elə satıcılar da mövcud vəziyyətdən narahat idilər. Bəzi yerlərdə işbazar qiyməti daha da artırılıb. Məktəb ləvazimatları satan Əşrəf Əliyev qiymətlərdə müəyyən artımlar olduğunu deyirdi: "Hər il belə olur. Bu bizdən asılı deyil".

Övladına ağı köynək alan Elçin Məhərramov bahalıqdan gileyəndi: "Bu il oğlum 7-ci sinfə keçir. Uşaq bu il 3 il olacaq ki, eyni çantayı aparacaq.

Nə edək, almağa imkan yoxdur. Özümüz də uşaqların yanında xəcalətli oluruq. Məktəbli formaları yaratdıqlar ki, uşaqlar geyiminə görə bir-birindən seçilməsin. Amma onun da hər il qiyməti yavaş-yavaş bahalaşır. Bu qiymət məktəbli forması almaqdansa, özümüzün aldığımız paltarlar bundan ucuz başa gələr".

Ümumi qiymətlərə gəlincə isə məktəbli formaları 35 manat, ağı köynəklər materialından asılı olaraq 10-30 manat, məktəbli jaketi 5-20 manat, ayaqqabılar keyfiyyətinə görə 15-50 manat arası satılır. Ağı corablar 2-3 manat, kolqotkalar 5-6 manat, saç aksesuarları isə 50 qəpikdən başlayırdı. Məktəbli çantaları 15-90 manat arası, rəngli karandaşlar firmasına görə 2-10 manat arası satılırdı. Qələmlərin qiyməti isə 20 qəpikdən başlayır. 12 vərəqli 12 qəpik, 40 vərəqli 30-40 qəpik, 100 vərəqli dəftərlər isə 80 qəpiyə və 1 manata satılırdı. Dəftər üzvlərinin qiyməti 30-80 qəpik arasında dəyişir. Uşaqlar üçün su qablarının da qiyməti dəyişib. Çin və İrlandan gətirilən su qabları daha ucuz və keyfiyyətsiz olur. Bu ölkələrdən gətirilən su qablarını 1 manata da tapmaq olar. Satıcılar deyir ki, keyfiyyətli su qabları əsasən İndoneziyadan gətirilir. İndoneziya istehsalı su qablarının qiyməti isə 3 manatdır. Termoslar 2,50 - 5 manat arasında dəyişir. Rəngli karandaş dəsti - 2 manatdan 10 manatadək, xətkəş 70 qəpik 1 manat, fiqurlu xətkəş 5 manat, rəsm albomu 3-6 manat, plastilin (bir qutu) 3 manat, pozan - 20 qəpikdən 2 manatadək, karandaş yonan - 80 qəpikdən 2 manatadək təklif olunur.

Flomaster (bir qutu) 3-10 manat civarında satılır...

Hər il hansısa bayram öncəsi insanlar məhsulları nisbətən ucuz alsın deyə bayram yarmarkaları keçirilir. Maraqlıdır, daha vacib olan - məktəb açılışı öncəsi məktəb yarmarkaları keçirilə bilərmi?

İqtisadçı ekspert Vüqar Bayramov məktəbli yarmarkalarının keçirilməsinin vacib olduğunu dedi: "Mən məktəbli yarmarkalarının keçirilməsi ilə bağlı hökumətə təkliflərimi vermişəm, bu çox vacibdir. Çünki məktəbli yarmarkası qiymətlərin tənzimlənməsinə imkan verəcək. Aparılan monitorinqlər göstərir ki, qiymətlərin artması yalnız idxal olunan məktəbli ləvazimatlarının qiymətlərinin yüksəlməsi ilə bağlı deyil. Eyni zamanda sahibkarların daha çox gəlir əldə etmək istəyi də

burada rol oynayır. Çünki məktəbli forması əslində məcburi istehlak deyil, amma reallıqda məcburi istehlak kimi sayıla bilər. Çünki uşaq məktəbə getməlidir, bu formanın alınması vacibdir. Valideynlər çalışsın ki, yeni tədris ilində uşaqlarına yeni məktəbli forması, ləvazimatları alsın. İş adamları da bundan istifadə edərək daha yüksək qiymətlər təklif edirlər. Düşünürəm ki, valideynlər borcla olsa belə bunu alacaq. Bu baxımdan, məktəbli yarmarkasının keçirilməsi əslində xərclərin optimallaşdırılması baxımından vacibdir. Rəqəbat də qiymətlərin aşağı düşməsinə imkan verəcək. Həmçinin qiymətlərə nəzarət etmək, süni qiymət artımlarına qarşı mübarizəni gücləndirmək də mümkün olacaq".

□ **Günəl MANAFLI**
Fotolar müəllifindir

MUSAVAT

Son səhifə

N 191 (6512) 30 avqust 2016

Xəstəxanada qarışıq düşdülər, 41 il sonra xəbər tutdular

Kanadada keçirilən mətbuat konfransında 41 il öncə doğum evində səhv düşən iki kanadalının yad ailələrdə necə böyümlərindən bəhs olunub. "CBC News"ün xəbərinə görə, 1975-ci ildə dünyaya gələn iki oğlan uşağı qarışdırılıb və yanlış ailələrə verilib. Tədbirdə Leon Svenson və Devid Teyt adlı iki kişi DNK analizlərinin nəticələrini ictimaiyyətə təqdim ediblər və bu illər boyu bioloji valideynləri tərəfindən tərbiyə olunmadıqlarını deyərək göz yaşlarını saxlaya bilməyiblər: "Bizim sözüümüz yoxdur. 41 il keçib... Mən sadəcə meyvə və qəzəbliyəm".

Daha sonra Svenson qeyd edib ki, onu böyüdən insanları hər zaman gerçək ailəsi hesab edəcək. Üstəgəl, indi onun daha bir cüt valideyni və qardaşı var. Onun sözlərinə görə, Teyt və Svensonlar bundan sonra böyük bir ailə olaraq ünsiyyət saxlayacaqlar. Leon və Devid Manitoba ştatında yerləşən Norway House Indian Hospitalda, 3 gün ara ilə dünyaya gəliblər. Məlum olub ki, bu xəstəxanada elə həmin il dünyaya gələn iki körpəni qarışdırıblar. Bu haqda xəbər tutan Leon və Devid eyni anda DNK analizindən keçiblər və məlum yanlışlıq üzə çıxıb. Mətbuat konfransından sonra Kanadanın Səhiyyə Nazirliyindən bildirişlər ki, genişmiqyaslı araşdırma aparırlar. Nazirlikdə hesab edirlər ki, başqa körpələrin qarışdırılması faktları da mümkün ola bilər.

Musiqi ilə məşğul olanlar gec qocalır

Amerikalı alimlərin bu yaxınlarda apardıqları təcrübənin nəticəsi çox maraqlı olub. Məlum olub ki, musiqi ilə məşğul olmaq beyni vaxtından əvvəl qocalmaqdan qoruyur. ABŞ alimlərinin sınaqlarında 80 könnüllü iştirak edib. Təcrübə və analizlərin nəticəsi göstərib ki, musiqi alətlərində ifa edən yaşlı adamların baş beyindəki neyron birləşmələrinin sayı cavan adamlarda olduğu kimidir.

Beləliklə, alimlər sübut ediblər ki, musiqi ilə məşğul olmaq beyində yaşla əlaqə-

dar degenerativ prosesləri ləngildir.

Buna görə onlar yaşlı in-

sanlara müntəzəm olaraq musiqi ilə məşğul olmağı tövsiyə edirlər.

230 kiloluq uşaq 5 kilo arıqladı; o, məktəbə gədə biləcək

İndoneziyalı Ariya Permana dünyanın ən kök oğlan uşağı sayılır. Son günlərdəki pəhriz sayəsində o, 5 kilo arıqlayıb. Bu isə ona müstəqil hərəkət etməyə, məktəbə qayıtmağa imkan verir. Bu barədə "Daily Mail" yazıb. Uşaq müsahibəsində bildirib: "Mən özümü yaxşı, yüngül hiss edirəm, ac deyiləm. Mənə faydalı qida xoş gəlir".

Ona bədən ölçülərinə uyğun məktəbli forması tikiblər. Uşaq deyib ki, təhsil həyatını bərpa edəcəyi üçün çox məmnundur. Hər zaman ac olan Permana gündə 5 dəfə iri düyü, balıq, ət, şorba porsiyaları ilə qidalanırdı. 10 yaşlı uşaq 230 kilo idi və gəzə, otura bilmirdi. 2016-cı ilin iyununda valideynləri onu həkimlərin nəzarəti altında dietaya cəlb elədilər və 2 ay müddətində uşaq 5 kilo ata bildi. İndi valideynləri ümid edirlər ki, bu sistemlə uşaqları normal çəkiyə qayıda biləcək.

Hamburgerlə-rindən diri qurd çıxdı, şirkət 10 dollarlıq hədiyyə verdi

Amerikanın Kentukki ştatındakı iki "McDonalds"dan alınan yeməklərdən qurd çıxıb. Lenta.ru saytının xəbərinə görə, Meyfild sakini Medison Stivens bildirib ki, 21 avqustda 1 yaşlı oğlu ilə birgə yerli kafeyə gediblər. Sifariş etdikləri hamburgeri yeməyə hazırlaşanda isə onun içindən diri qurd çıxıb.

Stivens bildirib ki, bununla bağlı "McDonalds"a müraciət edib və kompaniya ona 10 dollar məbləği olan hədiyyə kartı yollayıb. Restoranın daha bir ziyarətçisi Leysi Co Lovett də deyib ki, öz hamburgerində qurd tapıb. Bu hadisə də Meyfild ştatından bir qədər aralıda yerləşən Draffenvilldə, 23 avqustda baş verib. Şirkətin mətbuat xidmətindən bildirişlər ki, bununla bağlı məsələni araşdıracaqlar.

QOÇ - Saat 14-ə qədər ümumi əhvalınız aşağı səviyyədə olsa da, sonrakı müddətdə vəziyyət xeyrinizə olacaq. Boş və mənasız şeylərə görə çılgınlıq etməyin. Təmkinli olmağa çalışın.

BUĞA - Yalnız şəxsi büdcənizi artırmaq istiqamətində müəyyən uğurlara yiyələne bilərsiniz. Qalan məsələlərdə isə risk etməyə dəyməz. Axsamüstü sövdələşmələrə getsəniz, aldanacaqsınız.

ƏKİZLƏR - Maraqlı görüşlər yolunuzu gözləyir. Gələn ay atacağınız mühüm addımları reallaşdırmaq üçün bu gündən maksimum bəhrələnməlisiniz. Sevgi məsələlərində daha səmimi olun.

XƏRÇƏNG - Şəxsi büdcənizdə müəyyən çətinlikləriniz olsa da, gün ərzində rastlaşdığınız hadisələr əhval-ruhiyyənizi yüksəldəcək. Çalışın ki, qətiyyətsiz hərəkətlərinizə son qoyasınız.

ŞİR - Astroloji göstəricilər bu təqvimin sizin üçün o qədər də rahat keçməyəcəyini bəyan edir. Səhhətinizlə bağlı problemlər və bəzi cəhdlərinizin boşa çıxma ehtimalı var.

QIZ - Ulduzların düzümü şəxsi büdcənizdə artım olacağını bəyan edir. Bu istiqamətdə bütün səylərinizi birləşdirməlisiniz. Nahardan sonra isə səhhətinizi qorumalısınız.

TƏRƏZİ - Sinoptiklərlə heç də həmişə razılaşmayan ulduzlar bu təqvimin sərin keçəcəyini bəyan edir. Odur ki, planlarınızı təxirə salmayın. Əsas enerjinizi istirahətə və sevgiyə yönəldin.

ƏQRƏB - Durumunuzdan bəlli olur ki, məqsədlərinizi reallaşdırmaqda sizə qarşı maneələr çoxdur. Amma narahat olmağa dəyməz. Çünki enerji və gücünüz sizi qələbəyə yaxınlaşdıracaq.

OXATAN - İşgüzar danışıqlarda iştirak etmək üçün sərfəli vaxtdır. Bütün müsahibələriniz sizinlə razılaşacaq. Amma gərək siz də reallıqdan yararlanasınız. Kimisə aldatmaq fikrinə düşməyin.

OĞLAQ - Təəssüf ki, Göy qübbəsi gərgin bir gün yaşamaq ehtimalınızdan xəbər verir. Bu amili nəzərə alıb hər addımda ayıq-sayıqlığınızı artırmalısınız. Haqlı olsanız da, mübahisələrə girişməyin.

SÜTÖKƏN - Ümumi mənzərə bir qədər passivdir, daha doğrusu öhdəlikləriniz enerjinizdən çox olacaq. Ünsiyyətdə olduğunuz insanlarla mübahisələr, o cümlədən işlə bağlı uğursuzluqlar sizi yora bilər. Bir az dincəlin.

BALIQLAR - Əgər uzaq səfərə çıxmaq planınız varsa, onu təxirə salmayın. Maliyyə çətinliyiniz olsa belə, borc götürüb yola çıxın. Çünki bu addımı atmaqla, gələcək uğurlarınıza təkən verəcəksiniz.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Telefonla ətir göndərmək mümkün olacaq

Harvard Universitetinin mütəxəssisləri "ağıllı telefon"lardan ətir göndərməyi mümkün edən cihaz yaradıblar. Harvard Universitetinin professoru Deyvid Edvards və tələbələri Raçel Fayld, Ami Yinin çalışmaları nəticəsində istifadəçilər harda olursa olsun bir-birlərinə onlayn olaraq ətir göndərə biləcəklər.

Başqa sözlə, professor Edvards və tələbələri tərəfindən ixtira olunan bu cihaz vasitəsilə dünyanın bir ucundan o biri ucuna yediyiniz yeməyin, vurduğunuz ətirin, hətta öz ətirinizin qoxusunu da göndərə bilərsiniz. Şirkət OPhone adlı cihazı 2016-cı il aprel ayından etibarən satışa çıxaracaq. Cihazın qiyməti 199 dollardan başlayacaq.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYYAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisənziya N: B 114
SAYI: 4.750

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "E-Q" mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.